Бани одам аъзои якдигаранд!

Овози тоҷик

آوازتاجیک

Рӯзнома аз соли 1924 мебарояд

Номҳои пешинаи рӯзнома: «Овози тоҷики камбағал» (соли 1924), «Овози тоҷик» (солҳои 1924-1931), «Ҳақиқати Ӯзбекистон» (солҳои 1931-1940), «Ӯзбекистони сурх» (солҳои 1950-1964), «Ҳақиқати Ӯзбекистон» (солҳои 1964-1991).

РӮЗНОМАИ КЕНГАШИ ОЛИЙ МАҶЛИС ВА ДЕВОНИ ВАЗИРОНИ ҶУМҲУРИЯТИ ӮЗБЕКИСТОН

24 сентябри соли 2003, Чоршанбе № 73 (12916)

Дар фурӯш нархи озод. Рӯзнома соати 16.55 имзо гардид.

Вакилони сейми Лаҳистон дар Ӯзбекистон

Аъзои вакилони гурӯҳи парлумонии лаҳистонию ӯзбекистонии Сейми (парлумон)-и Ҷумҳурияти Лаҳистон бо сарвари ин гурӯҳ Элжбета Радзишевска 22 сентябр бо муовини аввали вазири корҳои хориҷии Ҷумҳурияти Ӯзбекистон Владимир Норов вохӯрд.

Дар рафти сӯҳбат махсус таъкид гардид, ки дар бобати фаъол намудани муносибатҳои байни Ӯзбекистон ва Лаҳистон ҳуҷҷатҳое, ки роҳбари давлати мо Ислом Каримов ҳангоми сафари расмиаш ба Лаҳистон 10-12 июли соли равон ба онҳо имзо гузошта буд, аҳамияти махсус доранд. Ҷонибҳо оид ба минбаъда васеъ намудани ҳамкориҳои тарафайн табодули афкор намуданд.

Худи ҳамон рӯз дар Олий Маҷлис меҳмонон бо раиси Кумита оид ба корҳои байналхалқӣ ва робитаҳои байнипарлумонии Ӯзбекистон Эркин Воҳидов вохӯрданд. Дар вохӯрӣ қайд гардид, ки барои ба сатҳи нав бардоштани робитаҳои байни парлумонҳои Ӯзбекистон ва Лаҳистон тамоми шароитҳо мавҷуданд. Ҳамчунин оид ба минбаъда ривоҷ додани шарикӣ дар ин роҳ табодули афкор ба амал омад.

Ф.ОРЗИЕВ,
хабарнигори ЎзА.

Анҷумани ИДМ дар Ялта

ЯЛТА. 19 сентябр. (Мухбири махсуси ЎзА Анвар БОБОЕВ хабар медиҳад). Президенти Ҷумҳурияти Ӯзбекистон Ислом Каримов субҳи имрӯз бо Президенти Украина Леонид Кучма вохӯрд.

Гуфтушунидҳо асосан ба пешомадҳои ҳамкории Ӯзбекистон ва Украина бахшида шуданд.

Сипас Президент Ислом Каримов ба Қасри Ливади, ки дар он ҷо бояд воқеаҳои асосии анҷумани ИДМ баргузор гардад, равона шуд.

Дар қаср аввал вохӯрии президентҳо дар доираи танг ба амал омад. Дар он масъалаҳои амиқ гардонидани интегратсия дар чаҳорчӯбаи ИДМ, минбаъда ривоҷ додани ҳамкориҳои иқтисодӣ, сиёсӣ ва иҷтимоӣ баррасӣ шуданд.

Ҷамъомади Шӯрои саронидавлатҳои ИДМ-ро дар ҳайати васеъ Президенти Украина Леонид Кучма кушод.

Маҷмӯи масъалаҳое, ки дар ин анҷуман бояд муҳокима шаванд, зиёд буданд. Вале қисмати асосии масъалаҳои баррасишаванда ба васеъ намудани ҳамкории иқтисодии байни давлатҳо бахшида шуд. Президентҳо нақшаи тадбирҳои муҳимро дар бобати иқтисодиёт то соли 2010 муҳокама намуданд. Ин ҳуҷҷат ба миён овардани масоҳати озоди савдоро дар ҳудуди Иттиҳод, ҳамчунин фаъол сохтани ҳамкориро дар маҷмӯи сӯзишворию барқӣ, нақлиёт ва ҷабҳаҳои дигар пешбинӣ мекунад.

Дар анҷуман ҳамчунин як қатор масъалаҳое, ки ба фаъолияти мақомоти ИДМ, васеъ намудани ҳамкорӣ дар соҳаҳои ҳифзи сиҳҳат ва ҷабҳаи инсондӯстӣ вобастаанд, баррасӣ шуданд.

Соли равон ба ташкили ИДМ 12 сол пур мешавад. Иштирокдорони анҷуман аз хусуси корҳои дар чаҳорчӯбаи ин сохтор дар ин давра иҷрошуда, вазифаҳои пешистода, мушкилоти ҳалнагардида табодули афкор намуданд.

Дар бораи ИДМ сухан ба миён оварда, зарур аст нақши онро дар таърихи давлатҳои соҳибистиқлоле, ки ба Иттиҳод дохиланд, зикр намоем. Зеро худ аз худ саволе ба миён меояд, ки ИДМ дар тӯли ин дувоздаҳ сол ба мо чӣ дод. Президент Ислом Каримов пеш аз парвозаш ба анҷуман дар гузориши худ ба журналистон дар аэропорти Тошканд ба ин савол чунин ҷавоб гуфт:

—Фаъолияти ИДМ паҳлӯҳои зиёди мусбӣ дорад. Дар роҳи бартараф сохтани боқимондаҳои сиёсати тоталитарӣ баъд аз пош хӯрдани салтанати собиқ корҳои зиёде ба иҷро расиданд.

Дар соҳати салтанати пошхӯрда давлатҳои нави мустақил ба вуҷуд омаданд. Бо вуҷуди ин дар байни кишварҳо алоқаҳо дар ҷабҳаҳои мухталиф, чунончи соҳаҳои иқтисодӣ, сиёсӣ, инсонпарварӣ, маданӣ боқӣ монданд. Робитаҳои байни халқҳои кишвари мо нигоҳ дошта шуданд. Ҳамаи ин паҳлӯҳои хуби ИДМ ба шумор меравад.

Мутаассифона, дар анҷуманҳои ИДМ диққату эътибор бештар ба масъалаҳои сиёсӣ ва ҳарбӣ дода мешавад. Дар ин самт як қатор ҳуҷҷатҳо ба имзо расиданд. Мо бошем бештар аз фаъолияти иқтисодии Иттиҳод, манфиатдорем.

Ҷамъомади кунунии Шӯрои сарони давлатҳои ИДМ анҷумани сиюшашум мебошад. Дар рафти ин вохӯриҳо садҳо ҳуҷҷатҳо имзо шуданд. Оё ҳамаи онҳо ба ҳаёт татбиқ мешаванд ва самара медиҳанд? Албатта ба ин савол ҷавоб гуфтан душвор аст. Вале равшан аст, ки давлатҳо—аъзои ИДМ саъю кӯшиш доранд, ки ҳеҷ набошад дар сатҳҳои гуногун робитаҳоро дар ҷабҳаҳои мухталиф идома бахшанд, дастгирӣ намоянд ва инкишоф диҳанд.

Ба ин маънӣ анҷумани навбатии ИДМ, ки дар Ялта ба амал омад, аз он ҷиҳат муҳим аст, ки дар вай ба масъалаҳои ҳамкории иқтисодӣ эътибори бештаре дода шуд.

Ғунучини пахта дар сар то сари ҷумҳурият оғоз ёфтааст. Ба таъбире мавсиме фаро расид, ки деҳқон ғалбер аз об мебардорад. Ҳар соату дақиқа ва ҳар як рӯзи офтобӣ ғанимат аст.

Деҳқонони пухтакор аз рӯзҳои аввал ба мавсим тайёрии ҳамаҷониба мебинанд. Майдонҳоро ба рафтуои «Киштиҳои кабуд» ва дефолятсия омода месозанд, пешдоманҳоро сари вақт ба чинакчиён тақсим карда медиҳанд, баҳри пардохти музд маблағ захира менамоянд.

Ҳоло ба чинакчиён сари вақт додани музди меҳнат самараи матлуб мебахшад.

Деҳқонони хоҷагии ширкати ба номи Охунбобоеви ноҳияи Оққӯрғон низ имсол ҷӯҷаро дар тирамоҳ бехато шумурданиянд.

Майдонҳо пасу пеш дефолятсия карда мешаванд. Дар хоҷагӣ кор дар асоси пудрат ташкил ёфтааст.

Аз ҷумла, сарпудратчӣ Ҳамидҷон Қаршибоев аз ҳар яки 26 гектар майдони пахта 40 сентнерӣ ҳосил бардоштанист.

— Имсол дар майдонҳо навъи «Элита»-ро коштем, — мегӯяд Қаршибоев, — ин навъи аз санҷиш гузашта самарабахштар будааст.

***Дар акс: (аз чап ба рост)** ҳосилот **Дониёр Ҷуманов, чинакчиён Саҳобат Ҳоҷиева, Гулчеҳра Нурматова, Майна Отахонова** ва сарпудратчӣ **Ҳомидҷон Қаршибоевҳо** доир ба нақшаҳои кор сӯҳбат мекунанд.*

Аксбардор Ҳусанбой АВВАЛОВ.

Ҳайати вакилони байналхалқӣ дар Сирдарё

ТОШКАНД. (Хабарнигори ЎзА А.ИВАНОВА хабар медиҳад). Яке аз роҳҳои ҷалб намудани эътибори ҷамъияти хориҷӣ ба мушкилоти иҷтимоию экологии минтақа ва барои бартараф сохтани онҳо ҷустуҷӯ намудани имкониятҳои иловагии бо маблағ фаро гирифтан омадурафти мунтазами ҳайати вакилони байналхалқӣ ба вилоятҳои кишвар гардиданд, ки онро бунёди байналхалқии экология ва саломатии ЭКОСАН созмон медиҳад.

Чунин ҳайати вакилон ба вилояти Сирдарё ҳам омад. Дар он дипломатҳо аз ИМА, Озарбойҷон, Чехия, Исроил, Латвия, Покистон, Италия, Малайзия, Туркия ва намояндагони як қатор созмонҳои байналхалқие, ки дар ҷумҳурияти мо ба қайд гирифта шудаанд, иштирок намуданд. Бо кормандони сохтори иқтисодӣ ва ҳифзи табиати вилоят, тадбиркорони маҳаллӣ вохӯриҳо ба амал омаданд. Иштирокдорони ҳайат бо вазъи иҷтимоиву иқтисодӣ ва экологии минтақа, пешомадҳои рушди он ошно шуданд, бо лоиҳаҳои тиҷоратии нав шинос гардиданд.

Дар вилояти Сирдарё дар сохтори маҳсулоти умумии дохилӣ аз рӯи ҷамъбасти соли гузашта кишоварзӣ пешсаф аст. Бисёр лоиҳаҳо ба парвариши пахта, ғалла ва сабзавотҳои полизӣ махсусонида шудаанд. Саноати дорусозӣ, истеҳсоли орд, хӯроквориӣ, коркарди пахта ва дигар соҳаҳо рушд кардаас. Дар ин маврид ҳиссаи сектори ғайридавлатӣ 87,2 фоизро ташкил медиҳад. Иштирокдорони ҳайат бо назардошти иқтидори истеҳсолии вилоят ва мавҷудияти кадрҳои соҳибихтисос ҷалб намудани маблағҳои хориҷиро баҳри инкишоф додани ин соҳаҳо ва барои ин мақсадҳо созмон додани корхонаҳои муштаракро пешниҳод намуданд.

Ҳамчунин аз хусуси бо иттилоот васеътар фаро гирифтани ҷамъияти байналхалқӣ нисбати душвориҳои экологӣ, ки минтақа ба он бархурд мекунад, сухан рафт. Ба он мушкилоти таъминоти об, муфлис гардидани захираҳои об ва майдонҳои замин дохил мешаванд. Чун дар тамоми ҷумҳурият дар ин ҷо ҳам суръати харобшавӣ бинобар бо суръат идома ёфтани кишоварзӣ, эрозияи заминҳои обию ҷарогоҳӣ ва такроран шӯршавии онҳо меафзояд. Баланд шудани сатҳи обҳои зеризаминӣ ва минерализатсияи онҳо мушоҳада мешавад. Ҳамаи ин масъалаҳо баррасӣ ва баҳри ҳалли онҳо бо назардошти маблағҳои хориҷӣ чораҳо андешида шуданд.

Саммити байналхалқӣ — дар савияи олӣ

ТОШКАНД. Дирӯз дар пойтахти мамлакатамон виставкаи байналхалқии ҷоруми Ӯзбекистон доир ба «Телекоммуникатсия ва технологияи компутерӣ» ба кори худ шурӯъ намуд. Виставка ду рӯз давом мекунад. Дар он бисёр мамлакатҳои дар соҳаи мазкур пешрафтаи ҷаҳон иштирок доранд.

Қабл аз ифтитоҳи виставка конфронси матбуотӣ барпо гашт. Дар он ҷонишини аввали директори генералии соҳаи мазкури Ӯзбекистон Маҳмудов Махсум Мубаширович ба сухан баромада, саҳми телекоммуниктсия ва технологияи компутериро дар ҷомеаи ҷаҳонӣ тавсиф кард, дар баробари ҳамин қайд намуд, ки Ӯзбекистон ҳам дар ин бобат пешравиҳои назаррас дорад.

Намояндаи доимии СММ дар Ӯзбекистон Ричард Конрой баргузории виставкаи мазкурро намоёнгари тараққиёти соҳа дар Ӯзбекистон номид. Координатори лоиҳаи ИНДР Левон Боадзе мавқеи телекоммуникатсия ва технологияи компутериро гарави тараққиёти ҳама соҳаҳои зиндагӣ номид.

Ҷамъомади мазкур ба худ номи саммити байналхалқӣ оид ба технологияи информатсионӣ-коммуникатсиониро низ касб намуд. Ин тадбир рӯзҳои 23-24 сентябр идома ёфта, дар чаҳорчӯбаи омодагии Ӯзбекистон ба Саммити байналхалқӣ дар савияи олӣ доир ба ҷамъияти информатсионӣ мебошад ва давраи якумаш 10-12 декабри соли равон дар Женева баргузор мешавад.

Ташкилкунандагони тадбири мазкур Оҷонсии Ӯзбекистон оид ба алоқа ва информатизатсия (ЎзАСИ), Барномаи тараққиёти СММ, Лоиҳаи он «Ташаббуси тараққиёти рақамӣ» (ДДI), Ҳамчунин компанияи «Itesa Osiyo» мебошанд. Мақсади саммит—муҳокимаи вазъи кунунӣ ва пешомадҳои телекоммуникатсия ва технологияи компутерӣ дар Ӯзбекистон мебошад. Дар ҷараёни тадбири мазкур доир ба инкишофи соҳа таклифу пешниҳодҳои возеҳ кор карда баромада хоҳанд шуд. Ҳамчунин ин тадбир имкон медиҳад, ки ҳамкории Ӯзбекистон дар ин соҳа вусъат ёфта, дар ҷаҳон мавқеи худро пайдо намояд.

Рӯзи аввали Саммит масъалаҳои анъанавии тараққиёти соҳа ва Интернет, амалӣ гардидани «Барномаи рушди компутеризатсия ва технологияи информатсионӣ-коммуникатсионӣ дар солҳои 2002-2010» дар Ӯзбекистон мавриди муҳокима қарор гирифтанд. «Мониторинги тараққиёти технологияи информатсионӣ дар Ӯзбекистон» ба ҳозирон таассуроти зиёд бахшид. Иштирокдорони тадбир дар шаш гурӯҳ кор мебаранд, ки ҳар кадом чунин ном доранд: «Ҳокимияти электронӣ», «Таълимоти электронӣ», «Истифодаи технологияи информатсионӣ дар ҷомеа», «Дастрасӣ ба манбаъҳои электронӣ», «Сиёсат дар соҳаи технологияи информатсионӣ», «Тиҷорати электронӣ».

Дар намоишгоҳ техника ва технологияи навтарини соҳаи компутер, алоқа дар маърази намоиш қарор дорад.

М.ОТАХОНЗОДА,
хабарнигори махсуси «Овози тоҷик».

Зангӯлаи сулҳ садо дод

Ташаббусҳои мунтазаме, ки Президент Ислом Каримов оид ба таъмини сулҳ ва бехатарӣ дар минтақа ва дар тамоми сайёра, аз ҷумла дар Осиёи Марказӣ созмон додани минтақаи аз силоҳи ядроӣ озод пешниҳод менамояд, аз ҷониби ҷамъияти ҷаҳонӣ баланд арзёбӣ мегарданд. Кишвари мо ба сифати давлати сулҳпарвар шинохта шудааст.

Дар маросими садо додани «Зангӯлаи сулҳ», ки дар майдони ба номи Бобури пойтахт гузошта шудааст, аз ин хусус сухан рафт.

Маҳз дар Ӯзбекистони мо аввалин шуда дар байни кишварҳои ИДМ моҳи апрели соли равон маҷмӯи «Зангӯлаи сулҳ» созмон дода шуд.

Созмони Милали Муттаҳид 19 сентябри соли 2003-ро Рӯзи садо додани «Зангӯлаи сулҳ» дар тамоми сайёра муайян кард. Айнан дар ҳамин рӯз дар кишварҳои Ҷопон, Лаҳистон, Канада, Бразилия, Туркия, Олмон, Австралия ҳам чунин зангӯлаҳо садо доданд ва аз инсоният тақозо намуданд, ки фоҷиаи соли 1945, ки дар шаҳрҳои Херосима ва Нагасаки бинобар афкандани бомбаи атомӣ ба миён омада буд, такрор наёбанд. Ҳоло бошад зангӯла ба сифати даъват аз дӯстӣ, бародарӣ, ҳамдилӣ ва оромию бунёдкорӣ садо дод.

Дар тадбирҳо раиси Шӯрои ҷамъияти дӯстӣ ва робитаҳои маданиву маърифатии Ӯзбекистон бо кишварҳои хориҷӣ Н.Иброҳимов, Сафири Фавқулодда ва Мухтори Ҷопон дар кишвари мо Акио Кавато иштирок намуданд.

Элбек ХОЛИҚОВ,
хабарнигори ЎзА.

Муваффақияти фермерон

Хоҷагии фермерии «Валиобод»-и ноҳияи Қизилтеппаи вилояти Навоӣ ба давлат 26 тонна пахта супурда, дар вилоят яке аз аввалинҳо шуда аз хусуси иҷрои ӯҳдадории шартномавӣ хабар дод.

—Бо вуҷуди ноқулай омадани обу ҳавои Ӯртаҷӯл мо тавонистем, ки аз чашмдошт бештар ҳосил ҷамъ оварем,—гуфт роҳбари хоҷагӣ Раъно Валиева.—Соли равон ба 15 гектар майдон пахта кошта шуд. Алҳол аз ҳар гектар 18 сентнерӣ ҳосил бардоштем. Дар майдонҳо ҳанӯз ҳосил зиёд аст.

Хоҷагии фермерии «Ферӯза»-и ноҳия аллакай дар ғунучини аввал ӯҳдадории шартномаи худро оид ба фурӯши пахта иҷро намуд.

(ЎзА).

Гиромидошти ниёгони бузург

ТОШКАНД. (Мухбири ЎзА Назокат УСМОНОВА). Дар кишвари мо бо ташаббуси Президент Ислом Каримов баҳри амиқ омӯхтани мероси ниёгони бузургамон, пос доштан ва абадӣ намудани хотираи онҳо аҳамияти махсус дода мешавад. Дар иҷлосияи даҳуми Олий Маҷлис даъвати дуюм аз ҷониби роҳбари давлатамон ташаббуси обод сохтани хокҷои Алишери Навоӣ ва дигар ниёгони бузургамон дар Ҳирот ба миён гузошта шуда буд. Бар асари ҷанги бардавом дар Афғонистон хокҷои шоир ва мутафаккир ба харобазор табдил ёфта буд. Дар як қатор ҳуҷҷатҳои аз ҷониби ҳукумат ва Олий Маҷлис қабул гардида, аз нав сохтан ва обод гардондани чунин ҷойҳои муқаддас дар назар дошта шудааст. Бинобар ин нақша хазинаи ба номи Бобур, ки раҳбари он вакили Олий Маҷлис Зокирҷон Машрабов аст, корҳои зиёдро ба сомон мерасонад. Чанде пеш аз ҷониби ин хазина экспедитсияи навбатии илмӣ ба Афғонистон созмон дода шуд. Маълумотҳои нав ба нав доир ба ҷои дафн ва мероси ниёгон ба даст омаданд. Дар асоси ин ҳуҷҷатҳо осори илмӣ, бадеӣ ва филмҳои мустанад офарида мешаванд. Он далел қобили эътибор аст, ки корҳои хайри сарвари мамлакатамон аз ҷониби ҷомеаи байналхалқӣ дастгирӣ карда мешавад. Аз ҷумла диққати созмони баобрӯи ҷаҳон мисли ЮНЕСКО ба онҳо ҷалб мешавад. Дар ҷамъомаде, ки онро маркази «Маънавият ва маърифат»-и ҷумҳурият созмон додааст, дар ин хусус сухан рафт. Баромадкунандагон шоирони мардумӣ, қаҳрамонони Ӯзбекистон Абдулло Орипов, Эркин Воҳидов ва дигарон қайд намуданд, ки тезондани ҷустуҷӯ ва дарёфти хокҷои падарон ва бобоёни бузургамон дар берун аз ҳудуди мамлакат айни муддаост. Ва бояд диққату эътибори зиёиён ва ҷомеаи ҷаҳонӣ ба корҳои ободгардонӣ ҷалб карда шавад. Дар ҷамъомад Мушовири давлатии Президенти Ҷумҳурияти Ӯзбекистон Х.Султонов иштирок дошт.

Баҳри ривоҷи ҳамкории байналхалқии барқ дар Осиёи Марказӣ

23 сентябри соли 2003 дар Тошканд конфронси байналхалқӣ дар мавзӯи «Ҳамкории минтақавии барқӣ дар Осиёи Марказӣ ва нақши ҷараёни Хартияи энергетикӣ» кори худро оғоз кард. Ин конфронс ду рӯз идома меёбад.

Ҷамъомад бо ташаббуси котибияти Хартияи энергетика ва ҳукумати Ӯзбекистон гузаронида мешавад.

Дар кори конфронс давлатҳои узви шартномаи Хартияи энергетика, аз ҷумла 5 давлати Осиёи Марказӣ, Русия, Чин, Муғулистон, Куриёи Ҷанубӣ, Ҷопон, Туркия, Эрон иштирок мекунанд. Дар анҷуман ҳамчунин созмонҳои байналхалқӣ ва вакилони доираҳои тадбиркорӣ иштирок менамоянд. Дар маросими расмии кушоиши конфронс ҷонишини сарвазири Ҷумҳурияти Ӯзбекистон, ҷаноб Элёр Ғаниев, саркотиби котибияти Хартияи энергетика доктор Рия Кемпер сухан гуфтанд.

Конфронси Тошканд дар Осиёи Марказӣ аввалин анҷуманест, ки ба ҳамкории минтақавии Хартияи энергетика бахшида шудааст. Зикр бояд сохт, ки ҳамкорӣ дар масъалаҳои энергетика дар байни давлатҳои Осиёи Марказӣ омили муҳиме баҳри таъмини устувории иқтисодиёти дарозмӯҳлати минтақа ба шумор меравад.

Суратгир: Р. АКБАРАЛИЕВ.

Ислоҳот дар деҳот

Хӯшаҳои пурбор

Дар хоҷагиҳои ширкати «Ангрен» ва хоҷагии фермерии Авазхон Азимов, ки дар масофаи 90 километрии шоҳроҳи Тошканд—Ӯш қарор дошта, заминҳои байни ГРЭС-и Ангренро то ағбаи Камчик фаро мегирад, ҳанӯз охирҳои июн ба дарави ғалла сар карда буданд. Чун заминҳо ноҳамвор ва кӯҳпояанд, механизаторон қадам ба қадам пеш мерафтанд.

Хоҷагии мазкур дар соли 1997 ба вуҷуд омадааст. Аз ин пеш дар ин ҷо совхоз буд. Ҳоло ба ҷои вай қариб панҷоҳ хоҷагиҳои фермерӣ ба вуҷуд омадаанд. Албатта, ин ба гуфтан осон аст. Барои комёб шудан ҳар як фермер ба таври худ саъю кӯшиш мекунад. Пудратҳои оилавӣ, ки як қисми заминҳои совхозро дар ихтиёр доштанд, инчунин ба мақсади пешрафти кор ба саҳро мебаромаданд. Лекин кори онҳо бештар усули қадимаи корро ба ёд меовард. Он чиз қобили қайд аст, ки бозсозиҳое, ки дар деҳот бисёр, яке аз паи дигар ба вуҷуд омадаанд, як қатор деҳқононро дилхунук кардааст. Вақте ки дар соли 1999-ум ба ширкати Ангрен Обидҷон Икромов раис таъин шуд, бисёр деҳқонон ба пешрафти кор умед бастанд. Чунки Обидҷон одами чашми кордон, дар соҳаи зироат соҳиби дониши амиқ аст. Ӯ академияи зироатии ба номи Тимирязевро хондааст, сарзоотехник, сардори шӯъба, сармутахассиси ҳокимияти ноҳияи Оҳангарон шуда кор кардааст. Ҳам забони заминро медонаду, ҳам забони муомиларо бо одамон.

Агар дар соли 2001-ум ҳосилнокии ҳар гектар замини обёришаванда 42 сентнерӣ ва замини лалмӣ 8 сентнерӣ бошад, соли оянда , яъне дар соли 2002—юм ҳосилнокии ҳар гектар ба 52 ва ҳосили заминҳои лалмӣ ба 16 сентнер расид. Ин, бешак, пешрафт буд. Албатта, дар ин кор саҳми сарвари хоҷагӣ кам нест, дар ин кор , яъне дар интихоби замин, навъи тухмӣ, киштгардон сухани раис охирин аст.

Имрӯз дар хоҷагии Ангрен 1280 гектар замин буда, байни 74 оилаҳои деҳқонон тақсим шудааст ва онҳо бо шартнома ба мӯҳлати се сол кор мекунанд. Азбаски ин хоҷагӣ серсоҳа аст, 80 бригада бо чорводорӣ, занбӯри асалпарварӣ, боғдорӣ, обчакорӣ машғул аст. Аммо 35 номгӯй техника дар як устохона ҷойгир мебошад. Ҷиҳати кори бомуваффақият дар ин хоҷагӣ мутахассисони соҳа ба соҳаҳои гуногун масъул мебошанд. Ҳамин тавр, Қӯшмат Умурзоқов, Аъзам Темиров, Абдуҷаббор Аҳмедов ба соҳаи чорводорӣ ва тадбирҳои агротехникӣ ҷавобгӯ мебошад, сарнинженер Усмон Бобоев бошад, бо ҳамроҳии раис стратегияи кори бригадаҳои механиконидашударо муайян менамоянд.

Чунин усули кор чӣ самар овард? Самарааш ин аст, ки маоши миёнаи аъзоёни ширкат 24 ҳазор сӯм, маоши механизаторон аз ин ҳам зиёд шуд. Агар дар соли 2001 пайчиёни ширкат 16,5 миллион сӯм дивидент гирифта бошанд, дар соли 2002-юм—32 миллион, соли ҷорӣ қариб 60 миллион сӯм дивидент хоҳанд гирифт. Ҳамагӣ 450 нафаре, ки дар ин ширкат машғули коранд, ба муносибати рӯзҳои иди Конститутсия, Наврӯз, Истиқлолият мукофотҳо гирифтаанд. Аз анбори хоҷагӣ ғалла, орд, пичан, гӯшт, лигар маҳсулоти зироатӣ ба даст меоранд. Дар давраи ғунучини ҳосил деҳқонон бо хӯроки гарм таъмин карда мешаванд. Дар шаҳрак пункти тиббӣ дар асоси шартнома бо беморхонаи шаҳрии Нуробод дар ҳифзи саломатии аҳли деҳот сафарбар аст. Онҳое, ки зарурат доранд, дар вақташ барои муолиҷа кардан ба санаторияҳо роҳхат мегиранд. Мактаб, боғчаи кӯдакон инчунин аз тарафи ширкат таъминоти молӣ меёбад.

(Давомаш дар саҳ.2)

Бе дусади аввал

Дар маҷмӯи тенниси Тошканд чемпионати навбатии Осиё аз рӯи теннис оғоз ёфт

Дафъаи дуюм аст, ки Тошканд чунин чемпионати қитъаро қабул менамояд. Бо назардошти он ки дар Ӯзбекистон ин навъи варзиш сол то сол оммавӣ мегардад ва сатҳи теннис ва малакаи варзишгарони теннисбози Ӯзбекистон дар арсаи байналмилалӣ меафзояд, барҳақ барои баргузор намудани чунин мусобиқаи бонуфуз ҷумҳурии мо сазовор аст.

Дар маросими ифтитоҳи он роҳбарияти ҳокимияти пойтахт меҳмононро хайрамақдам гуфтанд ва албатта изҳори боварӣ намуданд, ки мусобиқаи мазкур дар рӯҳияи воқеан варзишӣ ва муҳорибаҳои холису адолатнок барпо хоҳад гардид.

—Аз рӯи он мусобиқаҳои байналмилалие, ки дар Ӯзбекистон то имрӯз баргузор гаштаанд, метавон гуфт, ки ин ҷумҳурӣ мусобиқаи мазкурро низ дар сатҳи баланди созмондиҳӣ ва муназзам ӯҳда мекунад,—мегӯяд сармуншии Федератсияи тенниси Осиё С.Утрапати.

Дар ин маҷмӯи теннис бозиҳои саракунӣ барвақт сар шуда буданд. Ва баъд ҳам дар бозиҳои асосӣ варзишгарон қувваозмоиро оғоз намуданд.

(Ба саҳ.4 нигаред).

Истиқлолияти молиявӣ, бонкҳо, истиқлолияти иқтисодӣ

Ўзбекистон дар зарфи 12 соли мустақилона пеш рафтан дар бисёр соҳаҳои муҳими хоҷагии халқ, ки омили муҳими тараққиёт аст, комёбиҳои беназир ба даст овард. Президенти Ҷумҳурияти Ислом Каримов барои тараққиёти мамлакат панҷ тамоили пешрафти ҷомеаро ба тадриҷ, зина ба зина нишон дода, бо ҳамин роҳи худии тараққиёти Ўзбекистонро муайян карда буд. Иқтисодиётро аз мутеъ будан ба сиёсат фориғ доштан—яке аз талаботи панҷ тамоилест, ки сарвари мамлакати мо пеш гузоштааст.

Ба тадриҷ хусусигардонии амволи давлатӣ ба пайдо шудани мулкдорон — соҳибзаминҳо, (фермерҳо), корхонадорон, тоҷирони хурду миёна ва калон сабаб шуд. Шумораи муассиса ва корхонаҳои хусусӣ мунтазам рӯ ба зиёдшавӣ аст. Зиёд шудани чунин корхонаю муассисаҳо ба зиёд шудани захираи на фақат шахсони алоҳида, инчунин ба афзун шудани хазинаи давлатӣ ҳам сабаб мешавад. Дар асоси панҷ тамоили тараққиёти кишвар пеш бурдани ҳама корҳо дар Ўзбекистон ба он асос гузошт, ки кишвар дар як муддати на он қадар зиёд тавонист дар чор соҳаи муҳимтарини хоҷагии халқ—пахтакорӣ, ғалла, истеҳсоли нефт, молиявӣ истиқлолият ба даст орад.

Ўзбекистон дар пахтакорӣ ба истеҳсоли нахи он дар ҷаҳон дар ҷои чорум ва аввалин қарор дорад. Дар соҳаи истеҳсоли нафт ҳам акнун ба ҳеҷ мамлакат муҳтоҷ намебошад. Эҳтиёҷоти худро ба ин навъи маҳсулот пурра таъмин менамояд.

Масъалаи дигари муҳиме, ки Президенти Ўзбекистон дар назди худ ва ҷомеаи кишвар гузошта буд, ин пурра таъмин намудани эҳтиёҷоти дохилӣ бо ғаллаи худӣ, яъне ба даст овардани соҳибистиқлолии ғалла буд. Ин масъала ҳам пурра ҳалли худро ёфт. Ба муносибати ҷашни 12-солагии истиқлолият рапортҳои деҳқонони ғаллакор, ки аз ҳар гектар то 100 сентнерӣ ҳосил бардоштаанд, аз он гувоҳӣ медод, ки деҳқонон ба туфайли истифода аз техника ва технологияи нав ба чунин комёбӣ ноил шудаанд. Техника ва технологияи нав бе пул ба даст намеояд. Пас, Ўзбекистон дар ин соҳа—соҳаи молиявӣ низ соҳибистиқлол аст. Истиқлолияти молиявӣ гарави истиқлолияти иқтисодии ҳар як мамлакат мебошад. Бонки миллии Ўзбекистон дар ин бобат саҳми ниҳоят калон дорад.

Бонки миллии Ўзбекистон, ки бо фармони Президент ҳанӯз 7 сентябри соли 1991 таъсис ёфтааст, дар соҳаи равобити берунаи иқтисодӣ низ фаъолияти сермаҳсул дорад. Чунки интегратсияи Ўзбекистон дар сохтори бозорҳои ҷаҳонии молиявӣ, ҷалб намудани сармояҳои хориҷӣ, мусоидат ба ривоҷу равнақи истеҳсолоти ба хориҷ молсодиркунанда аз ҷумлаи вазифаҳои умдаи дар зиммаи ин бонк қарор ёфта маҳсуб мешуд. Чун сарвари мамлакат худ иқтисоддони беҳамтост, Бонкҳои Ўзбекистон бо қадамҳои калон пеш рафт. Бонки миллии Ўзбекистон (БМЎ) дар миқёси ҷаҳон соҳиби обрӯ ва эътибор гардид.

Ба туфайли фаъолияти Бонки миллӣ, сармояҳои хориҷӣ ба маблағҳои калон ҷалб карда шуданд. Аз ин боис дар Ўзбекистон кушодани корхонаҳои навтарин имконпазир шуд. Дар минтақаи сераҳолитарини кишвар—дар шаҳри Асакаи вилояти Андиҷон ба кор даромадани заводи «ЎзДЭУавто», дар саҳроҳои нопайдоканори мамлакатамон ҷавлон задани трактору комбайнҳои америкоии «Кейс» низ ба шарофати фаъолияти бонки мазкур мебошад.

Бонки миллии Ўзбекистон алҳол бо 67 мамлакати дунё равобити молиявӣ дорад 600 бонкҳои дунё бо вай доду гирифт доранд. Ва маълум, ки доду гирифти бонк бе фоида нахоҳад буд ва ин фоида (даромад) ба манфиати Ўзбекистон ва халқҳои маскуни он мебошад. Азнавсозии алоқаҳои телефонӣ дар Тошканду Самарқанд, ба хизмати аҳолӣ во гузоштани самолётҳои навтарини мусофиркашонӣ ва бисёр кулайиҳои дигар аз ҳамин раҳ аст.

Бонки миллии Ўзбекистон дар ҷумлаи ҳазораи аввали бонкҳои ҷаҳон (дар мавқеъи 518-ум) қарор дорад. Дар байни бонкҳои Ўзбекистон дар ҷои аввал мебошад. Хазинаи Бонки миллии Ўзбекистон 502 миллион доллари ИМА буда, дар ҳисоби вай дар ҳудуди 3,1 миллиард доллар дар ҷой қайд аст, ки ин дар Осиёи Марказӣ бонки калонтарин будани Бонки миллиро нишон медиҳад.

Дар Ўзбекистон бонкҳо бисёранд. Аммо, бонки миллӣ калонтарин ва боэътимодтарин маҳсуб мешавад. Аз ҳама муҳимаш, ин бонк дар бобати ҷалб намудани сармояҳои хориҷӣ аз ҳама дастболост. Таъмини молии тиҷорати беруна асосан ба зиммаи ҳамин бонк мебошад.

Аз соли 1996 ин ҷониб дар шаҳри Москва бонки нав бо номи «Азия-инвест банк» амал мекунад. Ин як шӯъбаи Бонки миллии Ўзбекистон буда дар байни бонкҳои Россия эътибору нуфузи калон дорад. Бонки миллӣ муассиси бонкҳои нав дар ҳамкорӣ бо бонкҳои бонуфузтарини Голландия (АБН АМРО банк) ва Корея (ЎзДЭУбанк) ва Малайзия (Мэйбанк) низ мебошад.

Дар Ўзбекистон боз як бонки калон мавҷуд. Ин Бонки халқии Ўзбекистон мебошад, ки бо фарогирии маблағҳои аҳолӣ махсусонида шудааст. Бонки миллӣ бошад, дар ин соҳа низ пешдаст. Чунки бонки мазкур 70 навъи хизматро адо мекунад. Ин аст, ки дар давоми ҳафт моҳи соли равон аз аҳолӣ 11 милиард сӯм барои нигаҳдорӣ чун амонат ҷалб кардааст. Ба ҳисоби асъор беш аз 7,5 миллиард доллари ИМА қабул намудааст. Маблағгузории аҳолӣ ба ҳисоби асъор дар ним соли аввал назар ба порсола 20 фоиз афзуд. Ин гувоҳи он аст, ки аҳолии мамлакат бойтар, хизматрасонии бонк беҳтар ва боэътимодтар шудааст.

Яке аз сабабҳои афзудани боварии халқ ба бонкҳои Ўзбекистон, бахусус ба Бонки миллӣ ҳамин, ки навъи хизматрасонӣ бисёр ва сифати ҳамаи он баланд. Яъне, масъалаи дарҳол, баробари муроҷиат намудани мизоҷ додани пул дар вақти пешниҳод намудани дархост аз суратҳисоб, ё китобчаи амонатгузорӣ пардохт намудани пули хизмати коммуналӣ ва дигар хизматрасониҳо, аз қабили: ба дигар ҳисоб, ё ҷой интиқол намудани маблағи муайян, гирифтани чеки роҳ бо ҳисоби асъор, гирифтани «автокредит» (қарз барои харидани мошин) аз ҳамин ҷумла маҳсуб мешаванд.

Бонкҳои Ўзбекистон намуди навтарини хизматрасониро ба аҳолӣ пешниҳод менамоянд. Ин, додани маош ба воситаи «карточкаҳои сӯмӣ» мебошад. Алҳол 180 ташкилоту корхонаҳо аз чунин навъи хизматрасонӣ, ки хеле қулай аст, истифода мебаранд. Ҳамин тавр, коркунони комбинати кӯҳӣ-металлургии Навоӣ, комбинатҳои равғанбарории Фарғона ва Янгийўл, «Ўзбекистон темир йўллари», Университети давлатии Фарғона, корхонаҳои саноатии «Кока-кола», «Узсаламан», «Асакаёғ» ва чандин ташкилоту корхонаҳои саҳҳомӣ аз ин гуна хизмати беминнати бонкҳо мамнунанд.

Алҳол як Бонки миллии Ўзбекистон 150000 карточкаҳои сӯмии пластикӣ бароварда ба хизмати мардум пешниҳод кардааст. Ин карточкаҳо ба худ номи «кармончаҳои пластикӣ»-ро гирифтааст. Арзи вуҷуди ҳамин навъи хизмати бонк аз наздик шудани ҷомеаи Ўзбекистон ба савияи мамлакатҳои тараққикардаи ҷаҳон шаҳодат медиҳад. Чунин навъи хизматрасонӣ дар ояндаи наздиктарин шакли оммавӣ хоҳад гирифт. Карточкаҳои мазкури бонки миллӣ ба сифати воситаи пардохт дар ҳама корхонаю нуктаҳои савдо қабул мешаванд. Дар давоми ҳафт моҳи соли ҷорӣ аз ҳамин тариқа беш аз 15 миллиард сӯм маблағ гардиш намудааст. Соли равон дар меҳмонхонаҳои замонавии пойтахт нӯҳ нуқтаи хизматрасонӣ аз рӯи карточкаҳои байналхалқӣ ба миён омад. Яъне, аз тариқи банкоматҳо додани асъори хориҷӣ бо пешниҳод намудани карточкаи байналхалқии (ВИЗА), ки хати магнитӣ дорад, дар Ўзбекистон ҳам ҷомаи амал мепӯшад.

Мувофиқи маълумотҳое, ки дар матбуоти даврии мамлакат ба табъ расидаанд, маълум мешавад, ки Бонки миллии Ўзбекистон аз муассисаҳои молиявии байналхалқӣ маблағҳои калонро қарз мегирад ва дар як вақт ин маблағҳоро барои ривоҷу равнақи мамлакат сафарбар месозад. Қарзҳои бонки мазкур бештар ба пардохти молӣ ва додани маблағ ба ихтиёри тадбиркории хурд ва миёна будааст. Ин кор дар соҳаи ба мамлакат овардани технологияи нави хориҷӣ чашмрас мебошад, аксари тадбиркорон ба ин васила корҳои тиҷоратии худро нағз ба роҳ монда тавонистанд. Дар натиҷаи бе душворӣ ба даст овардани қарзҳо (ба ҳисоби асъор) ба гурӯҳи калони одамон имконият фароҳам омад, ки маблағи муайян ба даст оранд. Онҳо, дар навбати худ маблағҳои калони худро ба бонкҳо амонат мегузоранд, ки аз ин бонк (мамлакат низ) фоида мебинад. Маблағи бонк аз ҳамин ҳисоб низ зиёд шуда иқтисодиёти кишварро истиқлолият мебахшад.

Истиқлолияти молиявии бонкҳо дар пешравии соҳаҳои гуногуни истеҳсолот бечуну чаро мусоидат менамоянд. Соли гузашта фақат БМЎ беш аз 65 миллиард сӯм қарз ҷудо карда, барои тараққиёти истеҳсолот пешниҳод намудааст. Аз ҳамин ҳисоб 26 миллиард сӯмина маҳсулот баровардa; хизматҳо ба иҷро расида, зиёда аз ҳашт ҳазор ҷои корӣ ба вуҷуд омадааст. БМЎ дар зарфи шаш моҳи соли равон ба мақсади инкишофу тараққиёти тадбиркории хурд ва миёна дар мамлакат 40 миллиард сӯм маблағ тахсис додааст.

Дар бозори дохилӣ афзун шудани маҳсулоти худӣ, назар ба маҳсулоти хориҷӣ бозоргир шудани он бесабаб нест. Дар ин бобат саҳми бонкҳои Ўзбекистон калон аст. Маҳз ба шарофати маблағҳои пешниҳоднамудаи бонкҳо технологияи нав оварда, сифати маҳсулот беҳтар мешаванд.

М.ОТАХОНЗОДА,
шореҳи иқтисодии «Овози тоҷик».

(Аввалаш дар саҳ.1)

Дар нақшаи Обидҷон Икромов боз пешомадҳои наҷиб ба қайд гирифта шудаанд. Яке аз онҳо сохтмони маркази маданӣ-равшаннамоӣ мебошад. Ба ҳамин мақсад раис биноӣ дуошёнаи меҳмонхонаи бекормондаро таги чашм кардааст. Ҷиҳати амалӣ кардани нияти наҷибаш лоиҳа фармудааст.

Ташкили поликлиника, зали машқи бозиҳои спортӣ, ҳавзи шиноварӣ, сауна, корти теннис, майдони бозии волейбол ва баскетбол аз ҷумлаи нақшаҳои наздиктарини раис мебошанд. Ҳамин тавр деҳаи кишвари соҳибистиқлол симои худро дигар мекунад, аҳолиаш зиёд мешавад. Сатҳи зиндагии аҳолии деҳот ва шаҳракҳои вилоят ба сатҳи зиндагии одамони шаҳрӣ наздик мешаванд. Ин ба он далолат мекунад, ки оянда хоҷати кор кофта ба дигар ҷойҳо сафар кардани ҷавонони деҳот нахоҳад шуд. Имрӯз ҷавонони ширкати Ангрен ба кори деҳқонӣ сахт майл доранд. Хоҳиши ягонаи онҳо ҳамин аст, ки соҳиби замин шаванд.

Фермери якум

Дар ноҳияи Оҳангарон номи Авазхон Азимов ба мисли аввалин кайҳоннаворд машҳур аст. Маҳз ў дар соли 1992 дар ин ҷо аввалин фермер шуд. Ҳанӯз барои фаъолияти чунин шакли хоҷагидорӣ асосҳои қонунгузор набуданд. Авазхон яку якбора 150 гектар замин гирифт. Лекин барои ба даст овардани ин миқдор замин қариб як сол даву ғеҷ кард. Бо вуҷуди ин ҳам, техника гирифта натавонист. Фермери ҷавон рӯҳафтода нашуд. «Жигулӣ»—и шахсиашро фурӯхт. Тамоми чорвои шахсии худ ва баъзе аз наздиконашро ба бозор бароварда ба ивазаш як трактор гирифт. Ҳоло ў як не, се трактор дорад. Комбайни «Нива», мошини пресскунандаи коҳ, техникаи тозакунандаи ғалла, картошкакананда, кишткунандаи руминӣ, се автомашина барои ба кор бурда овардани деҳқонон ва дастрас кардани қисмҳои эҳтиётӣ дорад.

... Аз роҳи танги кӯҳӣ «УАЗ»-и хоҷагии «Авазхон», ки дар паси рулаш худи Азимов нишаста буд, пеш мерафт. Раис раҳорах муаррифӣ мекард. Ин ҷангалзорҳо то охири роҳи оҳан тӯл мекашанд... Ҷангалзор дилкаш буд. Вақте ки ба шаҳрак наздик шудем, ў гуфт, мебинед—иморати нав. Ин биноӣ мағоза аст. Ҳамин, ки маҳсулот гирифтем, дарҳол онро мекушоем. Ана он биноӣ мактаб аст. Онро ду сол пеш сохта будем. Боз чойхона, нонвойхона дорем. Боз ба саҳро мебароем. Дар он ҷо ду «Нива» кор мекард. Механизатор Бахтиёр Муҳаммедов мегӯяд: «То пешин кор тамом хоҳад шуд. Баъд ба дигар қитъа меравем». Замини ноҳамвор кори даравро душвор мекард. Ба ҳар сурат фермер ҳақ аст: Барои ингуна заминҳо комбайнҳои пурқудраттар лозиманд.

Он рӯзҳо Авазхон Азимов аз субҳи содиқ то дили шаб кор мекард. Ба баъзе қитъаҳо рӯзе чор-панҷ маротиба рафта меомад. Аз гуфтаҳои ў дар ёд мондааст, ки дар кори деҳқонӣ киштгардон аз ҳама муҳим аст. Соли ҷорӣ ў навъи гандуми «чиллагӣ» кошта буд. Ин навъ агарчи баланд намешавад, барвақттар пухта мерасад ва ба замин намехобад. Аз ин рӯ имконияти ду-се рӯз пештар ба дарав шурӯъ кардан фароҳам меояд. Дар ин хоҷагӣ дар 70 гектар замин, ки қариб нисфи заминҳои хоҷагии фермериро ташкил медиҳад, гандум кишт шуда буд. Дар заминҳои боқимонда пиёз, картошка, офтобпараст, ҷуворимакка ва ғайра коштаанд. Боғи хоҷагӣ низ кам не. Бузу гӯсфанд ва парвариши чорвои калон ба хоҷагӣ инчунин даромади хуб медиҳад. Аз ин ҷо барои деҳқонони хоҷагӣ, ошхонаи мактаб гӯшт расонда медиҳад. Маоши коргарони хоҷагӣ агарчи бист ҳазор сӯм аст, дар амал ҳама 26 нафар аъзоёни хоҷагӣ бештар даромад доранд. Масалан, мукофоти мунтазам, ду тоннагӣ ғалла, гирифтани хошок, ҳаргуна меваҳо аз деҳқонии худӣ—ҳама даромад мебошанд. Дар ҷои кор барои ҳама таом тайёр мекунанд. Бо дили кушод дар гирди дастархони озод нишаста хӯрдани таоми болаззат ба онҳо қувваю ба фардо боварӣ мебахшад. Мунтазам ба аъзоёни хоҷагӣ додани роҳхатҳои шифохонаю сафарҳои сайёҳӣ ба Ҳидустон ва ғайра дар ин ҷо ба ҳукми анъана даромадааст. Шаҳраки хоҷагӣ мунтазам ободу зебо мегардад. Бо хоҳиши сокинони хоҷагӣ онро алҳол ба номи падари Авазхон «Азимота» ёд мекунанд. Дар шаҳрак аҳолӣ бо оби софи нӯшиданӣ ва газ таъмин мебошад. Дар нақшаҳои фермер сохтани чанд нуқтаҳои хизматрасонӣ ба назар мерасанд. Ҳамин тавр, дар ояндаи наздик дар ин ҷо устохонаи таъмири пойафзол, дорухона ба кор медароянд. Барои гузарондани тӯю тантанаҳо тӯйхона хоҳанд сохт.

Авазхон дар хурдсолӣ чандон рӯзҳои хуб надидааст. Бори зиндагӣ аз ҷавонӣ ба дӯши ў афтода буд. Панҷ бародар ва панҷ хоҳар ҳама ба дасти ў нигоҳ мекарданд. Имконияти таҳсил кардан надошт. Аввал оброн, сонӣ ҳисобчӣ, баъд агроном, дар охир сардори бригада ва сардори шӯъба интихобаш карданд. Хулоса карда гӯем, вай зина ба зина донишу таҷрибаи деҳқонӣ андӯхтааст. Ҳамагӣ як сол оид ба боғдорӣ курсеро хондааст.

Ҳоло дар оилаи ў се писар ва ду духтар ба воя мерасанд. Ҳамсараш—Қизилгул аввал ҳамшираи тиббӣ буд, баъд дар шӯъбаи шавҳараш ошпазӣ кард, вақте ки набераҳо ба дунё омаданд хонанишин шуд. Ба ин хонаи нав онҳо соли 1992 кӯчида омаданд. Ҳоло соҳиби иморати азим, оилаи калон, хоҷагии мустаҳками фермерӣ мебошанд.

Сол аз сол даромад зиёд, зиндагӣ хуб мешавад. Агар дар соли 1999 даромади софи фермер панҷ миллион сӯмро ташкил карда бошад, ў дар соли 2000-ум ҳафт, дар соли 2001 — 5, дар соли 2002 — 9 миллион сӯм фоидаи соф гирифт. Соли ҷорӣ хоҷагии мазкур ният дорад, ки беш аз 10 миллион сӯм фоидаи соф ба даст оварад.

Ба ҳар сурат,—мегӯяд Авазхон,—вақтҳои охир корҳо андак осон шуданд. Алҳол андози ягона ба давлат месупорем. Инчунин, имконияти додани ҳама хароҷотҳо бароямон фароҳам шуданд. Акнун поруҳои маъданӣ, рӯғанҳои гуногун, қисмҳои эҳтиётии техникаро озодона бо пули худ харида метавонем. Албатта, иқтисоди бозорӣ моро водор мекунад, ки аз ҳама чиз бохабар бошем, суханашро давом дода мегӯяд фермер. Маслиҳати одамони кордон аз фоида холӣ намебошад. Аз ин рӯ фермер бо Раҳматулло Эшонқулов, Абдуғанӣ Баратов барин одамони пурдидаву ботаҷриба робитаи наздик дорад. Имрӯзҳо аз ноҳияҳои гуногун ба назди Азимов барои таҷрибаомӯзӣ меоянд. Табиист, ки ў ба ҳеҷ кас аз маслиҳат додан рӯ наметобад. Хислатҳои наҷибона ўро ҳамеша пайраву ҳамроҳ аст. Ин аст, ки ўро бо медалҳои «Мустақиллик», «Шӯҳрат», грамотаи фахрии Президенти Ўзбекистон мукофотонидаанд.

Ислоҳот дар деҳот бо қадамҳои дилпурона пеш меравад. Мо аз таҷрибаҳои ширкати «Ангрен» ва хоҷагии фермерии «Авазхон» ба ин боварии комил ҳосил намудем.

Виктор ЛУКОВ.
Ноҳияи Оҳангарон.
Вилояти ТОШКАНД.

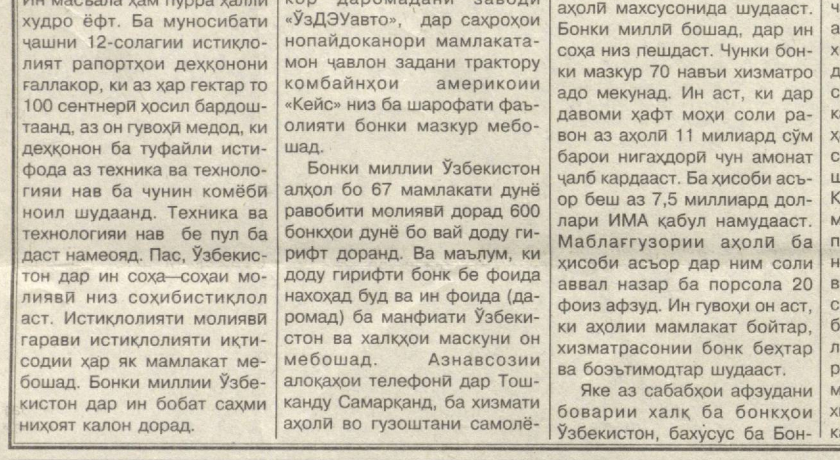

Ҷамъияти кушоди саҳҳомии «Тансиқ нон»-и пойтахт, ки таърихи садсола дорад, якҷоя бо нонпазони Олтойи Русия корхонаи муштаракро бо номи «Дока торэкс корпоратсия» таъсис дод. Корхона аз он ҷиҳат диққатҷалбкунанда мебошад, ки нони он на аз хамири муқаррарӣ, балки аз орди гандуми сабзида пухта мешавад. Чунин таҷриба аз ҷониби шарикони рус дар Русия хеле паҳн гаштааст.

—Мо ҳам гандуму ҳам ҷавдорро аз Олтой меорем,—мегӯяд сармоягузори корхона Владимир Лемешко.— Аз онҳо, яъне аз орди гандум нони «Наврӯз» ва аз ҷавдор булкаи «Қувват»-ро мепазем.

Корхона алҳол шабонарӯзе то 3 тонна чунин нони табобатӣ истеҳсол менамояд, ки дар онҳо витаминҳои В ва Е мавҷуд аст. Пас аз озмоиши маълум буханкаҳои он ба беш аз 50 фурӯшгоҳ расонда мешавад, ки онҳо 350 граммӣ буда, 300 сӯмӣ фурӯхта хоҳанд шуд.

Гандум то ин ки реза гардад, дар ҳарорати 24-25 дараҷа як шабонарӯз сабзонда мешавад, ки то 1,5 мм. мерӯяд. Танҳо баъд, мисли он ки ҳангоми суманакпазӣ совида мешавад, ярма карда, ба қолабҳо гузошта мешавад.

Дар сурат: 1.Қолабрезон **Зулхумор Рӯзматова** ва **Гулҷон Серикбоева. 2.** Нонпаз **Сайёра Сулаймонова** бо навъҳои нони корхонаи муштарак.

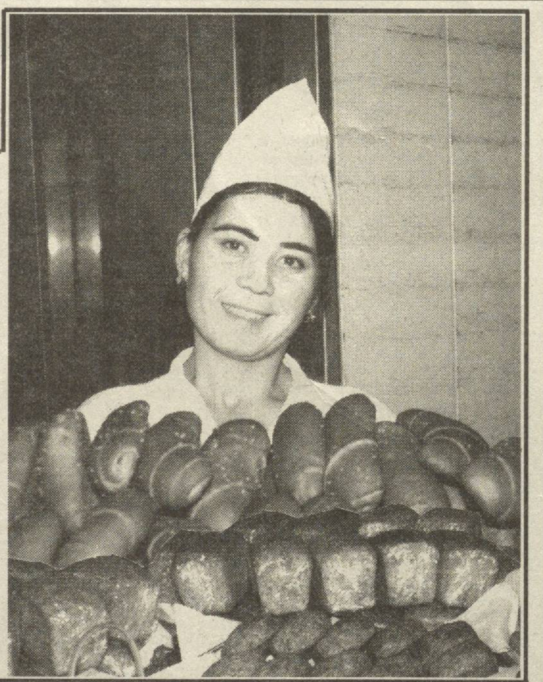

Суратгир:
Р. АКБАРАЛИЕВ.

Натиҷаи ҳамкорӣ

Вилояти ТОШКАНД. (Мухбири ЎзА Неъмат ДУШАЕВ хабар медиҳад). Ба шӯъбаи бачагонаи диспансери табобати касалиҳои сили байниноҳиявии Ўртачирчиқи вилоят аз ҷониби сафоратхонаи Олмон дар кишвари мо кӯмаки бебодош расонида шуд, ки аз техникаҳои тиббӣ, воситаҳои доруворӣ табобати касалиҳои сил иборат буданд.

Ҳангоми супурдани воситаҳои мазкур қайд гардид, ки инкишофи ҳамкории ҳамаҷонибаи байни ду кишвар дар соҳаи ҳифзи сиҳҳат низ равшан ба назар мерасад.

Равшан аст, ки касалиҳои сил аз бемориҳои иҷтимоӣ ба шумор рафта, бо намудҳои сирояткунанда ва ғайра зоҳир мешаванд. Ин касалӣ имрӯз ҳам ба аҳолии тамоми олам таҳдиди қатъӣ мерасонад. Аз он аз ҷумла саломатии кӯдакон зарар мебинад. Дар солҳои истиқлолият дар кишвари мо баҳри ҳифз намудани саломатии аҳолӣ, мубориза ба муқобили касалиҳои сил корҳои азиме ба сомон расиданд. Барномаи нави стратегии DOTS, ки дар асоси тавсияи Созмони Умумиҷаҳонии Саломатӣ ташкил ёфтааст, самараи хуб медиҳад. Дар кори бо маблағ таъмин намудани барномаи мазкур кӯмаки бебодоше, ки Олмон мерасонад, аҳамияти калон дорад.

Дар ноҳияи Ўртачирчиқ барои шӯъбаи байниноҳиявии диспансери касалиҳои сили вилоят биноӣ махсус ҷудо карда шудааст. Бино аз таъмири умумӣ бароварда шуд. Таҷҳизот, техникаи тиббии ҳозиразамон ва воситаҳои доруворие, ки ба ин беморхона аз Олмон фиристода шудаанд , барои ташхиси саривақтӣ, табобату пешгирии касалиҳои сил ва шаклҳои мухталифи ин бемори, ки дар байни кӯдакон вомехӯрад, истифода мегардад.

Дар тадбир ҳокими вилоят У.Мирзоқулов иштирок дошт.

Набзи Тоҷикистон

Даъвати Раҳмонов

Роҳбари давлат ба сарвари вилояти Суғд Қосим Қосимов норизоиашро нисбати кашол додани мавсими ҷамъоварии пахта изҳор дошт. Вай ба ў маслиҳат дод, ки ба камбудиҳои соҳаи кирмакпарварӣ эътибор диҳад. Эмомалӣ Раҳмонов ҳамчунин ба мушкилоти деҳқонон дахолат намуд ва роҳбарияти вилоятро вазифадор кард, ки ҳаллу фасли муаммоҳои оид ба таъминоти иҷтимоии аҳолиро тезонанд.

Ҳифзи ҳуқуқи гурезагон

Дар машварате, ки дар Хуҷанд ба амал омад, мушкилоти риоя кардан ба меъёрҳои байналхалқӣ бобати ҳуқуқи гурезаҳо дар ҷумҳурӣ баррасӣ шуданд.

Раёсати Олии комиссариати СММ оид ба ҳуқуқи гурезаҳо (РОКСММ) ва ташкилоти «Ҷомеа ва ҳуқуқ» созмондиҳандагони он гардиданд. Ҳоли ҳозир дар қаламрави Тоҷикистон зиёда аз сеюним ҳазор гурезаҳои афғон ба қайд гирифта шудаанд, ки ҳуқуқи онҳо бинобар мукаммал набудани қонунгузории ҷумҳурият ва заифии иқтисодӣ мувофиқи талаботи байналхалқӣ таъмин карда намешавад. 70 фоизи кулли фирориёнро занону кӯдакон ташкил медиҳанд. РОКСММ бо кори бинобар хоҳиши худ ба ватан баргаштани онҳо машғул мегардад. Дар тӯли як солу нӯҳ моҳ 878 нафар гуреза аз Тоҷикистон ба Афғонистон баргаштанд.

С.А.Нурӣ дар мансаби худ монд

Сайид Абдуллоҳ Нурӣ боз ба мӯҳлати чор сол раиси Ҳизби ваҳдати исломии Тоҷикистон (ҲВИТ) интихоб гардид. Зиёда аз 300 намояндагони анҷумани IV-и ҲВИТ, ки дар Душанбе баргузор шуд, ба чунин қарор омаданд. Нурӣ дар маърӯзаи худ мақсадҳои асосии ҳизбро дар давраи пешистода муайян намуд, ки умдатарини онҳо иштирок дар интихоботи парлумонии соли 2004-ум мебошад.

Ин воқеа барои муайян намудани ҷонибдорони ҳизб дар тамоми минтақаҳои Тоҷикистон кӯмак мерасонад,—қайд кард раис. Ҳоли ҳозир ҳизб дар палатаи поёнии парлумони ҷумҳурӣ ду нафар намоянда дорад. ҲВИТ ҳизби ягонаи динист, ки дар тамоми қаламрави ИДМ расман ба қайд гирифта шудааст. Бинобар суханони С.А.Нурӣ вай дар сафҳои худ 40 ҳазор нафар аъзо ва дар тамоми минтақаҳои кишвар 64 ташкилоти ибтидоӣ дорад. Нурӣ аз соли 1992—оғози ҷанги шаҳрвандӣ дар Тоҷикистон раҳбари ҳизб ба шумор меравад. Маҳз ў ҳамчун роҳбари Мухолифини муттаҳидаи тоҷик, ки асосашро ҲВИТ ташкил медиҳад, моҳи июни соли 1997 дар Маскав бо Президенти Ҷумҳурияти Тоҷикистон Э.Раҳмонов «Муоҳидаи умумӣ оид ба сулҳ дар Тоҷикистон», ки ба ҷанги панҷсолаи шаҳрвандии кишвар хотима дод, имзо гузошта буд.

Нуқтаи назорат дар Сарез

Ҳукумати Ҷопон барои бунёди Нуқтаи назоратии кӯли Сарез дар ҳаҷми 54 ҳазор доллари ИМА маблағ ҷудо кард. Сохтмони ин иншоот бояд соли 2004-ум анҷом ёбад. Ба он созмони ғайриҳукуматие, ки ба он собиқ Президенти Академияи улуми Тоҷикистон Собит Неъматуллоев асос гузоштааст, роҳбарӣ менамояд. Ба истифода супурдани лоиҳа имкон медиҳад, ки кӯл тахти назорат қарор бигирад ва фоҷиаи экологие, ки бинобар хароб гардидани сарбанди табиӣ ба вуҷуд хоҳад омад, пешгирӣ шавад. Вай бинобар заминларзае, ки пеши ҷараёни дарёи Мурғобро баста буд, ба миён омадааст. Сарез аз кӯлҳои бузургтарини Осиёи Марказӣ ба шумор меравад ва 17 миллион метри мукааб захираи об дорад. Дарозии кӯл 70 километр буда, бараш 800 метр аст. Хароб гардидани сарбанди табиӣ ба аҳолии як қатор кишварҳои Осиёи Марказӣ фоҷиаовар хоҳад буд. Дар роҳи тахминии ҷараёни об 5 миллион одам истиқомат мекунад.

Мусодараи силоҳ идома дорад

Кормандони мақомоти тартибот дар тӯли ҳашт моҳи соли равон зиёда аз панҷоҳ адад автомати Калашниковро аз як қатор ноҳияҳои вилояти Кӯлоб мусодара намуданд. Бинобар суханони майори милитсияи шӯъбаи корҳои дохилии ноҳияи Кӯлоб Бахтиёр Шарифов силоҳи мусодарашуда - аз патронҳо то гранатаандозҳо боқимондаҳои ҷанги шаҳрвандии Тоҷикистон мебошанд. Аҳолии маҳаллӣ бо вуҷуди мӯътадил гардидани вазъи сиёсӣ ҳанӯз наметавонанд аз силоҳ «дил» кананд. Мақомоти маҳаллии милитсия бо дастгирии сокинони маҳаллӣ барои муайян кардан ва мусодара намудани силоҳе, ки дар дасти аҳолӣ ҳаст, рейдҳои махсус мегузаронанд.

ОМИ «Туркистон-пресс» ва Вароруд.

Фермер ба мақсад расид

ҚАРШӢ. Аъзои хоҷагии фермерии «Истиқлолнинг 10-йиллиги»-и ноҳияи Миришкор ба нуқтаҳои қабулкунӣ 11,6 тонна пахта расонда доданд ва бо ин аввалин шуда ўҳдадории шартномавии худро иҷро намуданд.

—Соли ҷорӣ мо ба 5 гектар майдон пахта кишт кардем ва ҳосил аз он ки мо чашмдор будем, зиёдтар шуд,—гуфт раиси хоҷагии фермерӣ Салим Баротов.—Пахтаро бо саъю ғайрати аъзои оила ҷамъоварӣ намудем. Алҳол ҳосилнокӣ аз ҳар гектар 23 сентнериро ташкил медиҳад. Вале ин ҳадди охир нест. Зеро дар майдонҳо ҳанӯз пахта бисёр аст.

Тамоми ҳосили ба нуқтаҳои қабул супурдаи хоҷагии фермерӣ бо навъи якум қабул гардид.

Ф.БОЗОРОВ,
хабарнигори ЎзА.

Муждаҳо аз вилояти Самарқанд

Ярмарка

Дар шаҳри Ҷумъаи ноҳияи Пастдарғом ярмаркаи ҷойҳои холии кор барпо гардид, ки бо ташаббуси ҳокимияти ноҳия ва прокуратура ташкил дода шудааст. Дар ярмарка 40 корхонаву созмон ва хоҷагиҳои ширкативу фермерӣ иштирок карданд. Онҳо 150 ҷои кориро пешниҳод намуданд.

Хоҳишмандони зиёд аз рӯи ихтисоси худ кор ёфтанд, боқимондаҳо ба корҳои мавсимӣ ҷалб карда шуданд, ё ки аз ҳисоби корхонаҳои ниёзманд ба курсҳои такмили малака роҳхат гирифтанд. Ҳар моҳ гузаронидани чунин ярмарка ба нақша гирифта шудааст.

Нахустнамоиш дар театр

Дар театри вилоятии мусиқӣ ва драмаи ба номи Ҳамид Олимҷони Самарқанд нахустнамоиши балети «Дон Кихот» сурат гирифт. Ба ин кор мактаби балети ҷопонии «Тойота» ва театри давлатии академии ба номи Алишер Навоӣ кӯмак расонданд. Дар рӯзгори фарҳангии шаҳр намоиш ҳодисаи бузург гардид. Он аз ҷониби гиромидорандагони санъати мумтоз гарм пазируфта шуд. Спектакл бо ошноии самарқандиён ва меҳмонони шаҳр бо санъати қадимаи рақси Ҷопон ва мустаҳкам гардидани риштаҳои дӯстӣ мувофиқат кард.

ОМИ «Туркистон-пресс».

Ифтихори илму фарҳанги мамлакат

Чанд рӯз пеш, яъне ба муносибати 12-солагии истиқлолияти ҷумҳурият бо Фармони Президенти кишвар як гурӯҳ ходимони илму фарҳанг, мактабу маориф, вакилони истеҳсолоту кишоварзӣ мукофотонида шуданд. Дар байни онҳо устоди азизи ҳамаи мо, академики Академияи улуми Ӯзбекистон, доктори илмҳои филология, профессор Ботурхон Валихоҷаев низ ҳастанд. Ба ҳамин муносибат хабарнигори ҷамоатии мо бо эшон мусоҳиб шуд.

—Устоди азиз, аввало шуморо бо мукофоти мамлакат—ордени «Эл-юрт ҳурмати» муборакбод менамоем.

—Ташаккур. Барои ин мукофот пеш аз ҳама ба сарвари мамлакатамон, президенти мӯҳтарам Ислом Каримов, ҳамчунин роҳбарони киромии вилояту шаҳру ноҳия ва Донишгоҳи давлатии Самарқанд самимияти худро изҳор менамоям. Минбаъд ҳам баҳри равнақи ҳамаҷонибаи илму фарҳанг, тарбияи ҷавонон қувваю дониши худро дареғ нахоҳам дошт.

—Устод, шумо бемуболиға, аз маъруфтарин донишмандони на фақат Ӯзбекистон, балки тамоми ҷамоҳири Осиёи Марказӣ низ ба шумор меравед. Дар ин рӯз мехостам дар бораи осори хеш чанд сухан мегуфтед.

—Аввало барои эҳтиром ва самимиятатон сипосгузорам. Вале гумон мекунам, муболиға кардед. Агар ба сари таълифи асарҳо оем, пас танҳо дар замони истиқлол тақрибан 200 номгӯй мақола эълон шудаанд, ки 18-тои онҳо рисолаю китобҳои дарсиро ташкил медиҳанд. Дар ин давра навиштаҳоям на танҳо дар Ӯзбекистон, балки дар Тоҷикистон таҳти сарлавҳаҳои «Чакидаи қалам», дар Туркия—«Муҳити адабии замони Улуғбек», дар Эрон—«Хоҷа Аҳрори Валӣ» ба табъ расиданд. Бархе аз онҳо масъалаҳои таърихи адабиёти тоҷику ӯзбек, ҳамчунин рӯзгор ва осори шоир ва мутафаккирони бузург Абдураҳмони Ҷомӣ, Алишери Навоӣ, Заҳириддин Муҳаммад Бобур, Ҳусайн Бойқаро, Шайхимбек Суҳайлӣ ва ғайраро дар бар гиранд, қисми дигарашон ба масъалаҳои тасаввуф ва намояндагони ин ҷараён, таърих ва тамаддуни Самарқанд алоқамандӣ доранд. Талқини ин масъалаҳо дар асоси ғояи истиқлол ба қалам дода шудааст. Бахшида ба масъалаҳои таърихи таълими олӣ дар ҷумҳурият, алалхусус дар Самарқанд низ асарҳо офарида шудаанд.

—Устод, хоҳишмандем, оид ба шогирдони сазоворатон низ сухан гӯед. Зеро аминем, ки Шумо дар тӯли фаъолияти бисёрсолаи илмию омӯзгории хеш ҷавонони зиёдеро ба фатҳи қуллаҳои баланди илм роҳнамо будаед.

—Ташаккур. Дар давоми кору фаъолияти хеш дар Донишгоҳи давлатии Самарқанд ба номи Алишер Навоӣ бисёр шогирдони лаёқатманд ба камол расиданд. Танҳо дар замони истиқлол таҳти роҳбарии ман чаҳор нафар номзади илм ва се нафар доктори фанҳо—Муслиҳиддин Муҳиддинов, Шӯҳрат Сироҷиддинов ва Дилором Салоҳӣ шуданд. Ман бо шогирдони собиқу содиқи худ барҳақ ифтихор мекунам. Ҳоло низ ду магистр, се нафар аспирант ва як нафар муҳаққиқ дорам.

—Устод, агар сир набошад, бигӯед, ки ҳоло чӣ менависед?

—«Бача дар сафар, номаш Музаффар»—гуфтаанд. Пешакӣ як чиз гуфтан ба назарам хуб нест. Албатта, пажӯҳишҳо идома доранд. Шояд дар шакли мақола ё рисола, ё худ дар сурати китоб ба нашр расанд.

—Ташаккур устод. Дар хотима ба ҳамдиёрони азизи худ чӣ гуфтанӣ доред?

—Бигузор, мардуми шарифи сарзамини мо давомдиҳандагони муносиби корҳои бузурги аҷдоди шоистаи худ бошанду авлоди баркамоли даврони истиқлол гарданд.

—Барои сӯҳбати пурмазмун ва ниятҳои некатон миннатдорем ва Шуморо бори дигар бо мукофоти олии Ватан аз сидқи дил муборакбод менамоем. Дар роҳи рушду камоли минбаъдаи илму фарҳанг доимо сиҳҳату саломат бошед!

Абдурафиқ САНГИНОВ,
шаҳри САМАРҚАНД.

Иди шеъру суруд

Вохӯрии эҷодкорон, санъаткорон ва журналистони мамлакатамон дар вилоятҳо бо муштариён ва мухлисон ба ҳукми анъана даромадааст. Чунин вохӯрӣ дар вилояти Наманган низ сурат гирифт. Гирдиҳамоӣ бо ҳамсадоии шӯрои «Маънавият ва маърифат» ва шӯъбаи вилоятии Иттиҳоди нависандагони Ӯзбекистон аввал дар боғи фарҳанг ва истироҳати ба номи З.М.Бобур сипас дар боғи фарҳанг ва истироҳати ба номи Мавлоно Лутфуллоҳи шаҳри Чуст ба вуқӯъ пайваст. На фақат меҳмонони намангонӣ, балки истироҳаткунандагони аз водии Фарғона ташриф оварда низ аз базми шеъру суруд баҳра бардоштанд.

Баромадҳои номзади илми таърих Бахтиёр Исҳоқов, шоираи андиҷонӣ Хуршедабону, эҷодкорони ҷавон Муҳаммад Сиддиқ, Манзура Эргашева, Гулҷаҳон Асқарова, Носир Аббос, Гулбаҳор Қобулова, дорандаи мукофоти давлатии ба номи Зулфия Гулчеҳра Зокирова ба ҷамъомадагон писанд омад. Сурудҳои дилфиреби Ӯринбой Нуралиев ва санъаткорони чустӣ ба дили ҳаводорони санъат нишаст.

А.МУРОДОВ.

Мӯҳсин УМАРЗОДА

Ҷилвагоҳи хирад ва дониш

Ба муносибати ҳазораи Носири Хусрав

(Давомаш. Аввалаш дар шумораҳои гузашта).

Чӣ шуд, ки ҳолати рӯҳӣ ва равонии Носир якбора тамоман тағйир ёфт? Дар ин бора ӯ дар қисмати оғози «Сафарнома» гуфтааст: «Пас, аз он ҷо (яъне аз Панҷдеҳи Марврӯд — **М.У.**) ба Ҷузҷонон шудам ва қурби як моҳ бибудам ва шароб пайваста хӯрдаме. Шабе дар хоб дидам, ки яке маро гуфт: «Чанд хоҳӣ хӯрдан аз ин шароб, ки хирад аз мардум зоил кунад, агар баҳуш бошӣ беҳтар». Ман ҷавоб гуфтам, ки: «Ҳукамо ҷуз ин чизе натавонистанд сохт, ки андӯҳи дунё кам кунад». Ҷавоб дод, ки: «Бехирадӣ ва беҳушӣ роҳате набошад, ҳаким натавон гуфт касеро, ки мардумро ба беҳушӣ раҳнамун бошад, балки чизе бояд талабид, ки хирад ва ҳушро бияфзояд». Гуфтам, ки: «Ман инро аз куҷо орам?» Гуфт: «Ҷӯянда ёбанда бошад» ва пас сӯи қибла ишорат кард ва дигар сухан нагуфт.

Чун аз хоб бедор шудам, он ҳол тамом бар ёдам буд, ин насиҳат бар ман кор кард ва бо худ гуфтам, ки «аз хоби чиҳилсола низ бедор гардам». Андешидам, ки то ҳама афъол ва аъмоли худ бадал накунам, фараҳ наёбам.

...Пас ба Марв рафтам ва аз он шуғл, ки ба ӯҳдаи ман буд, муоф (истеъфо) хостам ва гуфтам, ки «маро азми сафари қибла аст».

Дар ин ҳикояти хоб, ки аз «Сафарнома» иқтибос шудааст, ду-се чизи мӯҳтоҷи тафсир ба назар мерасад.

Якум, он «андӯҳи дунё, ки вай хостааст бо кӯмаки шароб кам кунад, чӣ андӯҳе будааст дар ҳоле ки зиндагиаш аз роҳи хидмат дар дастгоҳи девонӣ бо айшу неъмати дунё мегузашт, фароғат ва осоиши нисбӣ барояш таъмин буд? Яке аз бародаронаш—Абулфатҳи Абдулҷалил дар дарбори Ҷағрибек Довуди Салҷуқӣ вазир буд ва мартабаи «хоҷа» дошт ва метавонист ба Носир кӯмак кунад. Носир ҳам, бино ба навиштаи худаш, марде дабирпеша буд ва аз ҷумлаи мутасаррифон дар амвол ва аъмоли султонӣ. Дар як шеъраш низ чунин ёдовар шудааст:

Ҳамон Носирам ман, ки холӣ набуд,
Зи ман маҷлиси миру садру вазир.

Бинобар ин, мафҳуми «андӯҳи дунё» бояд ҳамон кашмакашҳо ва ҷангу ҷидолҳои мазҳабӣ буда бошад, ки аз ин рӯ ҷонаш ҳамеша дар хатар буд.

Нуктаи дуввум: хобе, ки қаблан зикраш рафт, як хоби рамзӣ, тамсилӣ, ишора ба чиҳил соли умри худи ҳаким мебошад, ки гӯё чиҳил соли нодонӣ будааст, на хоби мушаххас дар як шаби мушаххас, гарчанд, ки чунин хобро инкор кардан душвор аст. Носир шахсияти он «яке»-ро («яке маро гуфт») маълум намекунад, ки дар хобаш чун як ҳотиф (овоздиҳандаи ғайбӣ ё доъии ҳақиқат, ки дар дили солик таҷаллӣ мекунад) зоҳир мешавад. Вале ин ҳотиф, ба қавли баъзе пажӯҳишгарон, ҳамон Алмуайяд аст, ки ӯ дар Қоҳира ба Носир кӯмак кард, то халифа Алмустансир ба ҳузур бипазирад.

Ниҳоят, нуктаи саввум ин, ки агар мақсади Носири Хусрав фақат «азми сафари қибла» мебуд, чаро пас аз чаҳор бор мушарраф шудан ба «зиёрати хонаи худо» ба хонаву диёраш барнагашта, сафарашро ҳафт сол идома дод ва шаҳру кишварҳои Эрон, Арманистон, Осиёи Сағир, Ироқ, Ҳалаб, Тароблис, Шом, Сурия, Фаластин, Қайравон, Миср, Ҳиҷоз, Лубнон, Нуба, Тунис ва Судонро саёҳат кард?

Носир пас аз он, ки муддате дар Байтулмуқаддас ва Фаластин истиқомат кард, моҳи муҳаррами соли 439 (июли 1047) азм кард, ки ба киштӣ нишаста ба Миср равад. Дар ин замон Фаластин ва Шом таҳти фармони халифаи Фотимии Миср буд. Носир чизеро, ки мехост бо ёрии он «обе бар оташ афрӯхта, дар дили худ бирезад», дар Фаластин ёфта, таҳти таъсири ботиния қарор гирифт ва ният кард, то ба ҳузури Халифаи Фотимӣ ноил шавад. Вай дар муддати се соли истиқоматаш дар Миср донишҳои ботинияро омӯхт ва ба қатори пайравони исмоилия дохил шуд. Халифа Алмустансир ба Носир унвон ва дараҷаи олии «Ҳуҷҷат»-ро дод, ки дар асоси он маъмурият дар Хуросон ба ӯҳдаи ӯ вогузор шуд. Мувофиқи расми роиҷ дар Миср ҳамагӣ дувоздаҳ «ҳуҷҷат» барои тамоми қаламрави хилофати Фотимиён таъин гардида буд, ки аз ҷониби доъиёни Хуросону Эрон танҳо ду нафар—Носири Хусрав ва Ҳасани Саббоҳ ин рутбаро соҳиб шуданд.

Шоир дар ашъораш «Ҳуҷҷат»-ро тахаллус кард:

Насиҳат пазирад зи гуфтори Ҳуҷҷат
Касе к-ӯ дилу хӯи аҳрор дорад.

(Дар ин байт «аҳрор» тарҷумаи арабии худи ҳамон номи «озода» ба маънии «тоҷик» аст, ки дар адабиёти қадим ба ҳамин маънӣ бисёр истеъмол мешуд ва дар замони мо низ гоҳо ба кор бурда мешавад. Чунончи, донишманди бузурги Эрони кунунӣ Саид Нафисӣ ба муносибати нашри «Намунаи адабиёти тоҷик» навишта буд: «Гирдоварандаи ин китоб аз уламои муосир Садриддин Айнӣ аз аҳрори он диёр...аст»).

Носири Хусрав ба Хуросон баргашта, паёмҳои фирқаи исмоилияро густариш медод, мардумро ба ин мазҳаб бо шӯру шавқ даъват мекард. Мубоҳисаҳои гарму ҷӯшон байни ӯ ва уламои тасаннун дар Балх авҷ гирифтанд. Вале арсаи фаъолият барои ӯ ҳарчи тангтару мушкилтар гардида, мавҷи гунаҳкоркуниҳои беасосу ҷоҳилона чун сел ба сари ӯ сарозер мешуд. Душманону мухолифони Носир миёни мутаассибон афзуда, дар оқибат вайро гӯё барои баддину қарматӣ ва ё мулҳиду рофизӣ буданаш фатвои қатл доданд. Ва ӯ маҷбур шуд аз он ҷо гурехта ба Нишопур ва баъд аз он ба Мозандарон равад.

Шоир, ки ҷаҳолат ва ҷабру ситами ҳокимони давр, ҷангҳои беамон дар талаби тоҷу тахт ва дар ин миён хонавайрону овора гаштани мардуми мусибаткашидаро бисёр дида буд, вазъи Хуросонро беихтиёр бо муҳити амну осоиш ва адолату додгустарии халифаи Фотимӣ муқоиса мекард ва дар дили ӯ орзуи ҷамъияти одил ва камоли матлуб қавитар мешуд. Вай дар «Сафарнома» ва девони ашъор ҷомеъаи беҳтар, давлати инсонитар ва ҳукумати одилонатарро тасвир мекунад, ки дар ин бора мутафаккирон аз аҳди Афлотун (дар китоби «Республика», яъне «Ҷумҳурӣ») то Абӯнасри Фаробӣ (дар «Мадинаи фозила») ва пас аз он ҳам дар Урупои баъди асрҳои миёна касоне чун Томас Мор, Кампанелла ва дигарон андешидаанд.

Носири Хусрав мунаққиди бузурги иҷтимоӣ буд ва ҳадафи ӯ аз гаравиданаш ба исмоилия (ботиния) ин буд, ки ин мазҳаб, бино ба тасаввури вай, ба мусулмонон арсаи андешаҳои озодонаро бештар фароҳам меовард. Чунин ҳолро дар Миср мушоҳида кард ва шефтаи назму тартиби асроромези давлатдории исмоилиён ва халифаи Фотимӣ шуд. Носир дар «Сафарнома» чунин нақл мекунад:

«Ҳама аз султон эминанд, ки ҳеҷ кас аз авонон (низомиён) ва ғаммозон (хабаркашон, суханчинон) наметарсид ва бар султон эътимод доштанд, ки бар касе зулм накунад ва ба моли касе ҳаргиз тамаъ накунад. Ва он ҷо молҳо дидам аз они мардум, ки агар гӯям ё сифат кунам, мардуми Аҷамро он қабул наяфтад. Ва моли эшонро ҳадду ҳаср (андозаю шумора) натавонистам кард. Ва он осоиш, ки он ҷо дидам, дар ҳеҷ ҷо надидам»...

«...Ва чӣ эмин раияте (оммаи мардум) ва одил султоне буд, ки дар айёми эшон чунин ҳолҳо бошад ва чандин молҳо, ки на султон бар касе зулм ва ҷавр кунад ва на раият чизе пинҳон ва пӯшида дорад».

«Амну фароғати аҳли Миср бадон хоҳад буд, ки дӯконҳои баззозон ва саррофон ва ҷавҳариёнро дар набастандӣ, илло доме (ресмоне) бар вай кашидандӣ ва касе наёристӣ ба чизе даст бурдан».

Мавзӯи «шаҳри одила» ҷо-ҷо дар «Сафарнома», аз ҷумла дар қисмати «Сифати Лаҳсо», инчунин дар шеърҳои Носир инъикос меёбад. Инак, рӯзе бо иноят эзиди таоло дари раҳмат ба рӯи ӯ кушода мешаваду ба шаҳре мерасад, ки дар он ҳама боғу пур аз гул, деворҳояш зумуррадину хокаш зархез, обаш асали софӣ монандаи кавсар, шаҳрест, ки дар он ғайр аз ба даст омадани муроду мақсади инсон чизи дигаре нест. Носир ба худ мегӯяд: «Ин ҷо биталаб ҳоҷату з-ин манзил магузар». Сипас пеши дарбони шаҳр рафта, бо ӯ гуфтугӯ мекунад ва «аз гуфтани бомаънию лафзи чу шаккар»-и дарбон меандешад, ки ин ҷо биҳишт аст. Носир, ки он дам бемор буд, заифию нажандии худро маълум мекунад. Дарбон аз ӯ хоҳиш мекунад, ки чигунагии дардашро шарҳу тафсир намояд:

Гуфто: **«Мабар андӯҳ, ки ман ин ҷой табибам,**
Бар ман бикун он иллат машрӯҳу муфассар.

Пас аз он дар тӯли ҳабдаҳ байт пурсишҳои табиб ва посухҳои бемор идома меёбад ва Носир мегӯяд, ки «бе ҳуҷҷату бурҳон», яъне то бемориашро ташхис надиҳанд, дору нахоҳад хӯрд. Табиб низ дар ҳамин фикр аст:

Гуфто: **«Бидиҳам дору бо ҳуҷҷату бурҳон,**
Лекин биниҳам мӯҳр маҳкам ба лабат бар».

Табиб ду касро ба унвони гувоҳ ҳозир намуда, хӯрданию нӯшиданиҳои доруиро муҳайё сохт ва ҳар рӯз ба тадриҷ дору додан гирифт. Саранҷом, Носир шифо ёфта, ба қавли худаш, чун дарё аз оташи фурӯзон берун омад.

Шоир баъд аз он аз толеъи муборaку иқболи худоии мардуми ин шаҳр, хазинаҳои илму ҳикмат, аз аҳли адаб, ки дар адабгоҳ саф кашидаанд, аз некӯрӯёни матбӯъю дилангези он ва ғайра сухан меронад.

Агар ҳамаи ин ва дигар гуфтаҳои Носири Хусравро аз ину он асараш гирд оварда, мувофиқи мазмуну мундариҷаи онҳо баҳам пайванд занем, як манзараи томи шаҳри «адолати мутлақ» намоён мешавад, ки шоири мо орзуи онро дошт. Вале чунин адолат дар он замони тӯфонхез, ки ҳеҷ кас аз молу ҷони худ хотирҷамъ набуд, ҳаргиз наметавонист ҷомаи амал пӯшад. Носир барои эътиқоди диниаш аз Балх ронда шуда буд ва намедонад, ки манзилаш, дилбастагонаш ба чӣ ҳол бошанд. Вай дар як шеъраш аз боде, ки ба сӯи Балх мевазад, хоҳиш мекунад, ки паёми ӯро ба хешу ақрабояш бирасонад. Дар ҳар мисраи ин шеър андӯҳу ҳасрату таассуфи шоир изҳор шудааст:

Эй боди аср агар гузарӣ бар диёри Балх,
Бигзар ба хонаи ману он ҷой ҷӯй ҳол.
Бингар, ки чун шудаст пас аз ман диёри ман,
Бо ӯ чӣ кард даҳри ҷафоҷӯи бадафъол?
Тарсам, ки зери пои замона хароб гашт,
Он боғҳо хароб шуд, он хонаҳо талол...
Аз ман бигӯй чун бирасонӣ саломи ман,
Зи қавми ман, ки нест маро хуб кору ҳол.
Қавми маро мегӯй, ки даҳр аз паси шумо
Бо ман накард ҷуз баду нанмуд ҷуз малол.

Фишори сахти халифаҳои Аббосӣ, ҷосусони шоҳони Салҷуқӣ, таъқибҳои пай дар паи онон ба Носири Хусрав имконият намедоданд, ки кори таблиғотиро оромона идома бидиҳад. Бо вуҷуди ҳамаи ин мушкилот таблиғоти ӯ ғайр аз Балх вилоятҳои Табаристон, Мозандарон ва Систону Хатлонро фаро гирифт, пас аз он мазҳаби исмоилия дар Самангон низ вусъат ёфт. Вале ҳангоме ки ҳокимони Хуросон дар ин ҷо ба Носир иҷозати зиндагӣ надоданд, амири Бадахшон Алӣ ибни Асад ӯро ба воситаи номае ба вилояти худ даъват кард. Носир, ки аз «дев» (аз душман) дучори «ҳазимат» (шикаст) шуда буд, ба Юмгони Бадахшон паноҳ бурда, то охири умр дар ҳамон ҷо зиндагӣ ва эҷод кард ва дар айни замон бо идораи даъвати Фотимиён дар Хуросон машғул шуд. Дар ин бора байти зерини ӯ далел аст:

Ҳар сол яке китоби даъват
Б-атрофи ҷаҳон ҳаме фиристам.

Паноҳ бурдан ба Юмгон тақрибан дар ҳудуди 60 то 63-солагиаш, яъне байни солҳои 453-456 ҳиҷрӣ рӯй дод, ки беш аз 25 соли ҳаёташ дар ҳамин ҷо сипарӣ шуд. Муҳаққиқон соли даргузашти ӯро 481 донистаанд, ки он вақт Носири Хусрав 87 сол дошт.

Ҳаким Носир яке аз пурмаҳсултарин шоиру нависанда ва донишмандони форс-тоҷик аст. Аз миёни осори насрии ӯ он, чи то ба рӯзгори мо расидааст, яке «Зод-ул-мусофирин» мебошад, ки дар 27 қавл (гуфтор) навишта шуда, усули ақидаҳои ҳакимона ва фалсафӣ ҳамчун қисмҳои илм, ҳаюло, макон ва замон, исботи офаридгор, пайдоиши олам ва монанди он бисёр чизҳои дигар баён ёфтаанд. Муаллиф дар бораи ин асараш гуфта буд, ки онро:

Агар бар хоки Афлотун бихонанд,
Сано хонад маро хоки Фалотун.

«Ҷомеъ-ул-ҳикматайн» низ асари мансур аст, ки Носир онро дар шарҳи қасидаи Абулҳайсами Ҷурҷонӣ бо хоҳиши амири Бадахшон навиштааст. Қасида аз 88 байт иборат буда, дар онҳо саволҳое дар бораи масъалаҳои душвори динӣ, ҳақиқатҳои илмӣ ва усули ақидаҳои исмоилия гузошта шудаанд. Аз ин саволу ҷавобҳо як китоби муфассал сохта, дар муқаддимаи он мегӯяд, ки чун бунёди ин асар «бар кушоиши мушкилоти динӣ ва маъқулоти фалсафӣ бувад, ном ниҳодам мар ин китобро «Ҷомеъ-ул-ҳикматайн». Ва сухан гуфтам андар ӯ бо ҳукамои динӣ, бо ҳукамои фалсафӣ ва фузалои мантиқӣ ба бурҳонҳои ақлӣ».

(Давом дорад).

Қайдҳои сафар

Ба дахлнопазирии сарҳад ҳама масъул аст

Аммо оё баъзе найрангбозиҳои ходимони истгоҳи автобусҳои шаҳри Тирмиз ба ин масъулиятшиносӣ соя намеафканда бошад?

Офтоб тулӯъ кард. Ба шаҳри сарҳадӣ қариб расидем. Шаҳре, ки канори дарёи Аму дар ҷои нисбатан пастҳамӣ воқеъ гашта, аз пойтахти мамлакат садҳо километр дур аст. Ин шаҳр дар замони салтанати шӯроҳо ҳам нуқтаи ҷанубии мамлакат маҳсуб меёфт. Замоне он сӯи Ҷайҳун (дарёи Аму) дар кишвари ба мо ҳамсояи Афғонистон задухӯрдҳои шадид миёни дастаҳои ба ҳам мухолиф идома дошт. Ба маънои томаш хуни ноҳақ мерехт. Халқи мазлум азобу ҷабр мекашид. Ҷанг корашро мекард. Ҷанг ҳеҷ гоҳ, дар ягон давру замон ба кишвар ва мардуми он осоиш наовардааст. Хусусан, ҷанги Афғонистон. Артиши Шӯравӣ ба ин кишвар ворид гардида, вазъиятро шадидтар кард. Ҳазор-ҳазор тан аскари Шӯравӣ айнан тавассути ҳамин шаҳр вориди Афғонистон мешуд. Тирмиз— шаҳри бостонӣ буда, дар гузашта ҳар лаҳза хавфи бузурги ҳамлаҳои ногаҳонӣ аз он сӯи дарё ба он таҳдид мекард. Боз садҳо тан қурбоншудагонро ба воситаи порт (гузаргоҳ) ба хоки Шӯравӣ меоварданд. Ба ҳар ҳол ҷанг ҷанг асту сулҳ-сулҳ...

Гуфтанием, ки вазъи мӯътадил ва оромӣ фақат баъди мудохилаи Амрико ва хусусан, часпу талошҳои ҳукумати Ӯзбекистон дар ин кишвари ба мо дӯсту ҳамсоя ба миён омад. Имрӯз зиндагӣ маҷрои худро меёбад. Мардуми афғон дар фазои нисбатан орому осуда ва ғолибан орӣ аз ҷангу талошҳои бемаънӣ кору зиндагӣ мекунанд. Имрӯз ҳар фарди маданӣ бояд хуб дарк кунад, ки баробари ҷомеаи тараққихоҳ ва сулҳҷӯи дунё мо низ ба сулҳу оромии ин кишвар ниёз дорем. Зеро аз хавфу хатар эмин будани кишварҳои ҳамсоя ба тараққиёти якмароми мамлакат мусоидат хоҳад кард.

Автобуси мусофиркаши Тошканд—Тирмиз ниҳоят саҳарии барвақт ба шаҳр расид ва ронанда мусофиронро хушдор дод. «Ба Тирмиз расидем!» Агар як соати дар ошхонаи сарироҳии «Пачкамар» барои хӯроки шом таваққуф карданамонро сарфи назар кунем, расо баъди 11 соат ба Тирмиз расидем.

Сафари мо бо мақсади дидорбинии додари аскарамон замоне сурат гирифт, ки дар ин ҷо ҳам (воҳаи Сурхон) чун дар дигар маҳалҳои кишвар тайёрӣ ба ҷашни дувоздаҳум солгарди истиқлол идома меёфт. Бинобар ин қарор кардем, ки баъди дидорбинӣ ва шиносоӣ бо рафти хидмати аскарӣ зуд ба зодгоҳ баргардем. Аз субҳ то бегоҳи ҳамон рӯз бозору гулгаштҳо, кӯчаву хиёбонҳои шаҳри бостониро тамошо кардем. Соати 6-и бегоҳӣ, ки автобуси «Тирмиз—Тошканд» ба роҳ мебаромад, ба истгоҳи асосии автобусҳои шаҳр омадем. Аммо муносибати дурушти чиптафурӯши истгоҳ моро ранҷонд. Баъди салому алейк хоҳиш намудем, ки то шаҳри Ҷиззах ду чипта бифурӯшад. Ӯ гуфт. «Чиптаҳоро бо нархи «Тирмиз—Тошканд» (5 ҳазор сӯмӣ) мефурӯшем». Дар ҳайрат монда пурсидем, ки охир миёни Тошканду Ҷиззах ҷиҳати масофа тафовут ҳаст?!

Ӯ ин дафъа ба қатъият гуфт:

«Хоҳед 4 ҳазору дусад сӯмӣ, нахоҳед равед!» Аз ин гуфтугузори мову ӯ нозири истгоҳ бохабар буд. Андешидем, ки «таги коса нимкосае ҳаст». Магар аз шаҳре ба манзили дилхоҳ чипта харидан бо нархи давлатӣ номумкин аст? Оё пардохти раҳкиро танҳо ба хости коркунони истгоҳу ронандаҳои автобусҳои мусофирбари байнишаҳрӣ бояд сурат бигирад? Боз «магар»-ҳои зиёд дар сарҳои мо чарх мезаданд. Ба сари курсии чиптафурӯшӣ каси дигар омад. Оҳиста аз ӯ бори дигар пурсидем. Ӯ ҳам бо «нею нестон»-ҳои зиёд оқибат бо нархи муқаррарӣ то шаҳри Ҷиззах ду чипта дод. Ба берун баромадем. Ҳамин вақт ҷавонмарде ҳамроҳи ҳамсараш назди мо дар даст бо ду чипта омад. Маълум шуд, ки то шаҳри Самарқанд ду чиптаро ба ӯ бо нархи 10 ҳазор сӯм фурӯхтаанд. Боз худ ба худ мегуфтам «магар ин найрангбозӣ нест, ки то манзили даркорӣ чиптаро бо нархи дучанд биҳарӣ?».

Дидем, ки чиптафурӯш ба нозири қитъа пичир-пичиркунон ким-чиҳо мегуфту сӯи мо ишора мекард. Соати ҳаракати автобус фаро расид. Як-як мусофирон вориди автобус мешуданд. Милитсионере назди дари автобус истода, чипта ва ҳуҷҷат (шиноснома)-ҳои онҳоро тафтиш мекард. Аз ҷумла, ман ҳам баъди тафтишот вориди автобус шудам. Ба автобус қариб ҳама савор шуданд, аммо аз ҳамроҳи ман дарак набуд. Фуромада ин сӯ, он сӯнигоҳ кардам, ҳайрон шудам, ки куҷо рафта бошад. Ба бинои истгоҳ дохил шуда донистам, ки нозири қитъа ӯро боздошта, ба утоқаш бурда, борхалтаву ҳуҷҷатҳояшро аз сари нав тафтиш мекард. Ба сари ӯ дод зада, истинтоқ мекард:

—Кай омада будӣ?
—Ҳамин саҳарӣ?
—Бо чӣ мақсад?
—Барои аскарбинӣ.
—Ҳамроҳат кист?
—Бародарам.

Ман расида гуфтам, ки ӯ ҳамроҳи ман аст. Автобус рафта истодааст, ҳуҷҷатҳоро аз назар гузаронида бошед, ба мо иҷозат диҳед, биравем. Нозир аз зин фуроянд ҳам, аз узангу намефуромад. «Мана, қарорро хонед» гуфта, ба навиштаҷоти девор ишора мекард. Мувофиқи қарор ҳар касе, ки дар шаҳри сарҳадӣ як-ду рӯз ё бештар мондани бошад; бояд дар тӯли 24 соат аз қайди муваққатӣ гузарад. Боз гаштаву баргашта такрор мекард, ки чаро бо чиптафурӯш ҳақталошӣ кардӣ? Ман гуфтам, ки охир мо ҳамин саҳар омадем, гузашта аз ин ҳоло баргашта рафта истодаем, нимашаб, ҳангоми ба шаҳр ворид шудан ҳуҷҷатҳоро дар дафтари махсус қайд карданд...

Ниҳоят ману ҳамроҳам ба хотири мушаввашу асабонӣ аз нофаҳмиҳои болоӣ ба автобусе, ки аллакай омодаи ҳаракат буд, савор шудем.

Андешаҳои бесару нӯг хаёламро то дергоҳ банд карданд, меандешидам, ки барои бо чиптафурӯш талош кардан боздоштану ин қадар дуруштӣ намудани ходимони истгоҳ магар хуб аст? Оё аз ходимоне, ки бояд баҳри осоиш ва оромии кишвар, пойдории давлати ҳуқуқбунёд ва демократӣ хидмат кунанд, ин ниқоргирии бемаврид зебанда аст?

Имрӯзҳо шумораи автобусҳое, ки ронандагонашон пинҳонӣ, бо роҳҳои ғайриқонунӣ ҳаракат мекунанду бо нархҳои гарон одам мекашонанд, хеле афзудааст. Онҳо баҳри ба даст овардани пул аз ҳеҷ гуна зиштӣ худдорӣ намекунанд.

Ин мушоҳидаи сафари якрӯза ба Тирмиз аст. Оре, вай шаҳри сарҳадӣ, дарвозаи ҷанубии мамлакат мебошад ва дар гузашта бисёр воқеаҳои хушу нохушро паси сар кардааст. Дахлнопазирӣ ва оромиву осоиши он аз ҳаргуна таҳдидҳо ва эмин буданаш аз таҷовузҳо орзуи ягонаи ҳамаи мост. Танҳо мехоҳем, ки он дар чаҳорчӯбаи одобу суннатҳои хуби миллии мо ва қонуну қоидаҳо сурат бигирад.

Анорбой НАЗАРОВ,
хабарнигори «Овози тоҷик».
Ҷиззах— Тирмиз —Ҷиззах.

Чун дар ҳамаи хоҷагиҳои ҷумҳурият дар хоҷагии ба номи Аҳмад Дӯстбекови ноҳияи Пискент низ хоҷагиҳои фермерӣ созмон ёфтанд.

Яке аз чунин хоҷагиҳоро К.Сотболдиев, ки 42 сар чорвои калони шохдор, 12 сар гӯсола ва 65 сар гӯсфанд дорад, сарварӣ мекунад.

Фермер ният дорад, ки соли 2004 саршумори чорворо боз ҳам зиёд карда, мардумро бо гӯшту шир ва маҳсулоти ширӣ бештар таъмин намояд.

***Дар акс: Карим Сотболдиев** ва писараш **Сардорҷон** бо саманди бодпои хоҷагӣ.*

Аксбардор
Ҳусанбой АВВАЛОВ.

Хатои ширин

Ахтаре дар осмон чун барқ рахшиду гузашт,
Дар дили ошуфтаам ҳузне зи хоби ноз хест.
Ёдам омад ошиқиям бо баҳори рӯи ӯ,
Аз хазони хотиротам як ҷаҳони роз хест.

Ёдам омад хандаҳои беғаши мастонааш,
Чеҳраи монанди гул бо оби шарм омехта.
Ҳарфҳои меҳрбору иффати покизааш,
Гесӯи чун обшори рӯи дӯшаш рехта...

Торҳои ноаёне канда гардиду ҳанӯз,
Захмҳои синаро роҳи давое нест, нест.
Ишқи мо буд ар хатои зиндагонӣ, во дареғ,
К-умри моро инчунин ширин хатое нест, нест!

Шакар САЙФӢ.

Дар арафаи обунашавӣ

Гила аз ҷои даркорӣ

Соли дуюм аст, ки аз рӯи вазифа ба масъалаи бештар кардани шумораи хонандагони «Овози тоҷик» ба шаҳру деҳоти вилояти Тошканд сафар мекунам. Асосан ба мактабҳои тоҷикӣ меравам.

Ҳангоми кор дар маркази таълими ҷумҳурӣ низ ба обуна кардани рӯзномаи «Ҳақиқати Ўзбекистон» («Овози тоҷик») кӯшиш мекардам, барои зиёд кардани синфҳои тоҷикӣ саъй менамудам.

Чанд сол мудири шӯъбаи тоҷикии радиои ҷумҳурӣ будам. Дар ин ҷо низ одати кӯҳнаамро сарфи назар накардам. Бо рӯзномахонону радиошунавандагон асосан дар мактабҳои тоҷикӣ дар ҳамин мавзӯъ ба қавле даст ба гиребон мешудем.

Хуллас, қариб бист сол боз аз забони мураккаби рӯзнома гила мекарданд. Имрӯз боз ҳамон гапи кӯҳна. Ин эродро боз онҳое мегӯянд, ки аз забон ва адабиёти тоҷик дарс медиҳанд. Аҳён-аҳён омӯзгорони забон ва адабиёти тоҷик (хайрият) ҳақиқати талхро мегуфтанд ҳангоми вохӯриҳо: «Айби худамон. Китобу маҷалла ва рӯзномаҳоро кам мехонем. Сатҳи забономӯзии худамон сол то сол мекоҳад. Омӯзгорони фанҳои дигар низ айбдоранд. Ба забони адабии тоҷикӣ риоя намекунанд»... ва ғайраҳо.

Ба ин тоифа аз ноилоҷӣ мегӯям: агар забони модариатонро дӯст надоред, забони дигарро на омӯхта метавонеду на дӯст дошта. Забон гиреҳкушои зиндагист, ҳаёту мамоти соҳиби ҳар як миллат аст. Он чиро, ки ман мегӯям, гапи тоза нест. Ин нукта барои онҳое, ки забонро боз соддатар кунед, мегӯянд, равшан аст. Онҳо нағз медонанд, ки айби худашон. Кам мутолиа мекунанд!

Алқисса, дар бораи ин ганҷинаи бебаҳо ниёкони мо ҷонашонро ба ҷаббор дода, бо забони суфтаю равон асар менавиштанд, забонро дар замони худ ба халқ наздик мекарданд. Рост, забон мувофиқи даврy замон такмил меёбад. Ба ҷои калимаҳои архаистӣ истилоҳоти «русӣ-интернатсионалӣ» дохил мешуданд, боз дохил мешаванд...

Пеш аз инқилоби Бухоро магар забони тоҷикӣ аз халқ дур буд?! Аммо дар замони салтанати шӯроҳо ба забони миллӣ, дар ҳақиқат, кам эътибор медоданд. Яъне об аз сар лой буд.

Ҳоло ки ба истиқлолияти Ўзбекистон 12 сол пур шуд, хоҳу нохоҳ истилоҳоти иқтисоди бозор ба рӯзномаҳои тоҷикию радио ба телевизион роҳ меёбанд.

Умуман, банда тарафдори ба халқ наздик кардани забонам. Лекин забоне, ки суфтаву равон ва аз шеваю маҳлутии забони тоҷикӣ бо дигар забонҳо орӣ бошад.

Бе забони модарӣ мо ба манзили умед намерасем. Бо забон мо ба дили ҳамзабонон роҳ меёбем. Мутаассифона, бо забон дили ҳамзабононро озор ҳам медиҳем. Дар ҳамин ҷо лозим донистам, ки як пораеро аз асари файласуфи Юнон бо қадре ихтисор бароятон иқтибос оварам, шояд ба ҳамзабонон сабақ шавад.

Эзопи зиштсурати нексиришт, ки тавассути ақли расову забони шево рухсатномаи озодӣ ба даст овард, дар боби суду зиён ва мавқеи забон чунин иброз дошт:

«Касанф: акнун чӣ овардӣ?

Эзоп: забон.

Касанф: Боз забон? Магар ба ту нагуфта будам, ки барои меҳмони олиқадри ман беҳтарин ғизо биёрӣ? Барои чӣ фақат забон овардӣ? Меҳоҳӣ маро шарманда намоӣ?

Эзоп: Чӣ чиз беҳтар аз забон буда метавонад? Забон моро ба ҳамдигар муттаҳид мегардонад. Бидуни забон мо аз ифодаи мақсаду мароми хеш оҷиз будем. Забон силоҳи ҳақиқату хирад аст. Мо тавассути забон ишқу муҳаббати хешро баён менамоем. Ба воситаи забон дарс меомӯзанд, ҳақро ба субут мерасонанд, панду насиҳат мегӯянд...Ҳарфе мефаҳмонанд, месароянд, исбот мекунанд ва тасдиқу таъкид менамоянд. Ба воситаи забон вожаҳои «модар», «ёр» ва «парвардигор»-ро зикр мекунанд... Эй Касанф, тамоми мамлакати Юнон: аз сутунҳои Парфимон то ҳайкалҳои Фидий, аз худоҳои Олимпӣ то ривоятҳои Троя, аз қасидаҳои шоир то фалсафаи донишманд, хулоса саросари Юнонистон тавассути забон офарида шудааст, василаи лаҳни зебо ва шевои Юнон, ки садояш дар давоми асрҳо дар тамоми ҷаҳон баланд шунида хоҳад шуд.

Касанф: Офарин! Офарин! Эзоп! Сухани ҳақ гуфтӣ. Ту ҳақиқатан беҳтарин неъмати ҷаҳонро барои мо овардӣ. Боз ба бозор рав, ин бор бадтарин чизро биёр...Ман ба хирадмандии ту боварӣ пайдо кардан мехоҳам...

Эзоп пас аз муддате лаълии болопӯшидае меорад.

Касанф: Ҳоло ки чӣ будани беҳтарин чизи дунёро фаҳмидем, биё бубинем, ки ба фикри ин маъюби зишт бадтарин чизи дунё чӣ будааст...

Забон? Боз забон?...Эй кундфаҳм, магар худат нагуфта будӣ, ки забон беҳтарин чизи дунёст? Магар боз шаллоқ хӯрдан мехоҳӣ?

Эзоп: Забон, ҷаноб, бадтарин чизи дунёст. Забон манбаи ҳамаи дасисаву балоҳост, оғози фитнаву фасодҳо ва модари кулли баҳсу ҷанҷолҳост, забонро шоирони беҳунар бечо истифода бурда, озори гӯши мардум мешаванд, файласуфоне, ки қобилияти тафаккур надоранд, забонбозӣ мекунанд. Забон дурӯғ мебофад, ҳақиқатро пинҳон месозад...Забон тӯҳмат мекунад, мефурӯшад, ҳилаву найранг ба кор мебарад. Забон хиёнат мекунад, фасод меандозад... Касанф ана барои чӣ забон бадтарин чизҳои дунёест, ки мо огаҳ ҳастем!»

Оре, забони хайру шарр аз азал тавофут дорад. Ва ҳанӯз дар ҷамъияти мо Хайру Шар ҳастанд ва шояд дар оянда низ аз гиребони ҳамдигар бигиранд. Яъне зиндагӣ пур аз тазодҳост. Ҳамаи инро мо бо забон ифода мекунем. Бо забони модариамон ба забон меоварем. Аз ин рӯ, то забони модариро наомӯзем, дар умри кӯтоҳи худ бисёр чизҳо— на асрори олами зинда ва на асрори олами мурдаро— омӯхта метавонем.

Боз меоем ба сари обунашавӣ! Дар Ўзбекистон «Овози тоҷик» маҳз барои тоҷикони таҳҷоии ҷумҳурӣ, барои тоҷикзабонон рӯи чопро мебинад.

Инак, боз маъракаи обунашавӣ оғоз ёфт. Бояд иқрор шуд, ки муттакои асосии «Овози тоҷик» мактабҳои тоҷикӣ ва факултаю шӯъбаҳои тоҷикии донишгоҳҳоянд. Чунки маҳз онҳо ба забони модариашон таҳсил гирифта, ғизои маънавӣ мегиранд ва бештар аз дигарон ба қадри забони модарӣ мерасанд. Дуюм, онҳое ҳастанд, ки ба забони тоҷикӣ таҳсил нагиранд ҳам, забони модариашонро аз сидқи дил дӯст медоранд ва китобу маҷалла ва рӯзномаҳои тоҷикиро ҳамарӯза мехонанд.

Дар охир ҳаминро мегӯем, ки баъзе монеаҳо ҳастанд: китобҳои тоҷикӣ кам чоп мешаванд, китобҳои дарсӣ дар як поя тарҷума намешаванд. Вале умед аст, ки ин монеаҳо тадриҷан бартараф мешаванд. Ба шарте ки мо, шаҳрвандони Ўзбекистон ба қадри забони модарӣ ва омӯхтани забони давлатӣ— ўзбекӣ ва омӯхтани дигар забонҳо сидқидилона часпем.

Дар арафаи 80-солагии «Овози тоҷик» (соли 2004 газета 80-сола мешавад) умед аст, ки ба хотири забони модариатон аз обунашавӣ сар наметобед. «Гила аз ҷои даркорӣ», мегӯянд. Аз ин чанд сатри гилаомези мо умед аст, ки намеранҷед.

Ғоиб БЕКНАЗАРОВ,
мухбири «Овози тоҷик»
дар вилояти Тошканд.

Футбол

Ҳаяҷоновар набуд...

Рости гап, мухлисони футбол мусобиқаи байни ҷамоаҳои «Пахтакор» ва яке аз довталабони медали нуқраи чемпионати мавсим—тими «Навбаҳор»-ро бо тахмину пешгӯиҳои гуногун мунтазир буданд. Баъзеҳо болодастии «Пахтакор»-ро таъкид кунанд, дигарон бурди футболбозони Намангонро пеши назар меоварданд. Ва ин беасос набуд. Зеро В.Ҷалилов, ки чанде пеш аз баъди аз тими «Пахтакор» рафтан ба ҷамоаи «Навбаҳор» сармураббӣ таъин гашта дар муддати кӯтоҳ бо бозингарон «забон» ёфта дар талошҳо тағйирот ба амал оварда тавонист. Илова бар он футболбозони Намангон қувваозмоии давраи аввалро дар майдони худ бо «Пахтакор» якранг анҷом дода буданд. Ҳаводороне, ки бозиҳои «Навбаҳор»-ро дақиқона таҳлил мекунанд, умедвор буданд, ки ҷамоа соҳиби ғалаба мегардад. Мухлисони «Пахтакор» бошанд, ба ғалаба шубҳае надоштанд. Боиси ин боварӣ дар майдони пахтакорчиён гузаштани мусобиқа буд...

Ба фикри мо ҳаводорони ҳарду ҷамоа аз талоши онҳо завқу шавқ набардоштанд. Бахусус қисми аввали талош хеле дилгиркунанда буд ва боварии кас намеомад, ки дар майдон ду ҷамоае, ки имрӯзҳо асоси футболи мамлакатро ташкил медиҳанд, тӯбронӣ мекунанд. Дар аксар ҳолатҳо лоқайдии ҳуҷумгарони ҳам «Пахтакор» ва ҳам «Навбаҳор» намоён буд. Чунин тасаввур пайдо мешуд, ки ҳуҷумгарон на дарвозаро балки дарвозабонро ба нишон мегирифтанд. Онҳо бо тӯб то ба майдони ҷаримавӣ меомаданду баъд дасту по гум карда тӯбро рост ба дарвозабон мезаданд. Ин ҳолат аксаран дар қисми аввали мусобиқа ба назар расид. Қисми аввали вохӯрӣ, ки ҳаяҷоновар набуду ҳарду ҷамоа боби дили мухлисони худ бозӣ карда натавонистанд, поён ёфт.

Умеди ҳаводорон ба қисми дуюми талошҳо буд. Ҳама гумон мебурданд, ки мураббиёни ҷамоаҳо ниҳоят дастпарварони худро ба бозии пурсамар роҳнамун месозанд. Вале, ба фикри мо, дар ҳаракати ҳам ҳуҷумгарону ҳам ҳимоячиён тағйироти назаррасе ба амал наомад. Дарвозабонони ҳарду ҷамоа, ки ҳаракатҳои ҳуҷумгаронро «омӯхта» буданд, имкон надоданд, ки онҳо ба мақсад расанд. Дар ин ҷо мебояд маҳорати дарвозабони «Навбаҳор» Павел Бутенкоро алоҳида қайд кард. Дар қисми дуюми вохӯрӣ ба дарвозаи «Навбаҳор» тӯб даромада бошад ҳам, дар он айби П.Бутенко набуд. Ҳимоячиён имкон доданд, ки бозингари «Пахтакор» Марат Бекмаев бевосита аз наздикии дарвоза занад.

«Пахтакор» ғалаба карда холҳоро ба 65-то расонда бошад ҳам, талоши ҷамоа нисбат ба пешинаҳояш ҳаяҷоновар набуд. Дар баҳси тӯбзанҳо бозингари ҷамоаи «Қизилқум» М.Идиатуллин, ки дар талоши дирӯза ба дарвозаи тими «Бухоро» 2 тӯб зад, пешқадам мебошад. Ӯ то ҳол ба дарвозаи ҳариф 20 тӯб даровардааст.

Натиҷаи вохӯрии тимҳои дигар ба таври зайланд: «Металлург»—«Насаф»—1:1, «Қизилқум»—«Бухоро»—2:0, Гулистон—Андиҷон—1:0, «Машъал»—«Қӯқанд-1912»—3:0, «Дӯстлик»—«Нефтчӣ»—1:3, «Сурхон»—«Трактор»—3:1, «Сементчӣ»—«Самарқанд»—2:2.

О.ТОҲИР.

Бе дусади аввал

Дар чемпионати навбатии Осиё аз рӯи теннис, ки дар маҷмӯи тенниси Тошканд рӯзҳои истироҳат оғоз ёфт, мо наметавонем беҳтарин теннисбозони қитъаро бубинем. Чӣ дар байни занҳо ва чӣ мардҳо танҳо як нафар варзишгар дар таснифи байналмилалӣ дар дусад нафари аввал ҷой дорад.

Дар байни панҷоҳ нафар теннисбоз аз 18 кишвари Осиё фақат Вянна Прокусия (Индонезия) дар таснифи ҷаҳонӣ аз дусадгона мақом дорад (172). Аз мардҳои теннисбоз бошад, Лу Ен Ҳсун (Тай-Пейи Чин) дар тасниф (205) ҷои беҳтарро соҳиб аст.

Котиби масъули Федератсияи тенниси Ўзбекистон Игор Шепелов ин ҳолро чунин маънидод кард, ки ҳоло беҳтаринҳо дар мусобиқаҳои бонуфузтаре ширкат доранд, ки ҳам мукофотпулии беҳтар ва ҳам имконоти холгирӣ доранд, зеро мусобиқаи қаҳрамонии Осиё барои таснифи байналмилалии варзишгарон хол намедиҳад.

Дар чунин ҳолат танҳо ҳисси ватанпарастӣ ва баъд азм барои маблағи ночизи мусобиқа омили асосӣ хоҳад гардид.

Аз имконоти бадастомада истифода намуда, соҳибони корт теъдоди зиёди теннисбозонро ба рӯйхат дохил намудаанд. Ва аз бозиҳои аввал Огородов, Мазур, Салимсоқов, Кутсенко бомуваффақият гузаштанд.

Чемпионати қитъа то охири ҳафтаи ҷорӣ идома хоҳад ёфт ва дар чунин қатори сусти бозигарони Осиё соҳибони корт имконияти хуби ғалабаро дар даст доранд.

Т.ИКРОМОВ,
хабарнигори
«Овози тоҷик».

Хабарҳо аз ноҳияи Шофиркон

Гулзода — соҳиби мукофоти «Ниҳол»

Зодаи деҳаи Ҷӯйработ Гулзода Худойбердиева овони мактабхонӣ ба санъат дил баст. Сонӣ дар коллеҷи санъати Бухоро таҳсилро идома дод. Ҳоло толибаи Консерваторияи давлатии Ўзбекистон мебошад. Маҳорати баланди сурудхонӣ ба вай имкон дод, ки дар озмун ба муносибати хотираи ҳофизони номӣ Комилҷон Отаниёзов ва Маъмурҷон Узоқов бомуваффақият иштирок намуда, соҳиби ҷоиза гардад.

Гулзода пайваста ба камол мерасад. Вай дар арафаи дувоздаҳсолагии истиқлоли Ўзбекистон сазовори мукофоти Президенти Ҷумҳурияти Ўзбекистон «Ниҳол» гардид.

Файзи «Соли маҳаллаи обод»

Дар хоҷагии ширкатии «Ҳайдаробод»-и ноҳия деҳаҳои Чуқураки Боло, Чуқураки Поён, Ўртакент, Исҳоғаре мавҷуд буда дар онҳо ба шарофати «Соли маҳаллаи обод» ба масъалаи ободу хуррамгардонии маҳаллаҳо эътибор бештар дода шуд.

Ба қарибӣ дар деҳаи Исҳоғаре тӯи суннатии ҳашт нафар фарзандони оилаҳои эҳтиёҷманд ба амал омад, ки ҳимматбаландони деҳа якдилона ташкил намуданд. Дар он як гурӯҳ меҳмонон аз маркази ноҳия бо сардории ҳокими ноҳия Аҳмад Раҳимов иштирок карданд. Таҳти роҳбарии раиси ҷамоаи шаҳрвандони деҳаи Исҳоғаре Кенҷа Наврӯзов, раиси хоҷагии ширкати «Ҳайдаробод» Мухтор Иброҳимов, оқсақоли деҳа Содиқ Аҳмедов маърака намунавӣ гузашт. Дар ҷамъомад озмуни оилаи беҳтарин ҷамъбаст гардид. Комиссияи махсус оилаи истиқоматкунандаи деҳаи Чуқураки Боло фермер Маҳмуд Султоновро намунавӣ эълон кард.

«Вардонзе— ғолиб»

Тими футболбозони ноҳияи Шофиркон—«Вардонзе» солҳои охир ба муваффақиятҳои назаррас соҳиб мегардад. Варзишгарони «Вардонзе» дар мусобиқаҳои вилоятӣ ғолиб баромада соҳиби ҷом гардиданд. Онҳо дар айни замон ҳуқуқи ба мусобиқаҳои ҷумҳурӣ иштироккуниро ба даст даровардаанд.

—Мо минбаъд дар Фарғона барои Ҷоми Ўзбекистон мубориза мебарем,—мегӯяд сардори тим Ориф Ёқубов.

Маҷмӯи хусусии варзиш

Аълочии маорифи халқ Аҳмад Худойбердиев солҳои тӯлонӣ чун омӯзгори тарбияи ҷисмонӣ ва устоди варзишгарони ҷавон фаъолият нишон дода ба нафақа баромад. Таи ин солҳо вай дар деҳааш Боғиафзал сексияи боксчиёнро ташкил намуд. Барои самаранокии фаъолияташ соҳиби унвони «Мураббии шоистаи ҷавонон» гардид.

Ӯ дар зодгоҳаш—деҳаи Боғиафзал маҷмӯи хусусии бокс созонд. Дар маросими кушодашавии варзишгоҳ ҳокими ноҳия Аҳмад Раҳмонов ҳузур дошта ба устоди варзишгарон Аҳмад Худойбердиев ҷома тӯҳфа кард.

А. АВЕЗОВ,
мухбири «Овози тоҷик»
дар вилояти Бухоро.

Рӯйдоди фарҳангӣ

«Экспресси Шветсария ба Тён-Шон» омад

Чунин барномаи муштараки ҳунарӣ, ки на танҳо дар як вақт ва дар як саҳна, балки дар як суруд бо ҳамовозии намояндагони фарҳангҳои гуногун хонда мешавад, кам дучор меояд. Аз Шветсарияву Австрияву Муғулистон ва Қирғизистону Хакасияи Русия гурӯҳе бо номи «Тён-Шон—Шветсария экспресс» созмон дода шудааст, ки дар сафари Осиёи Марказӣ аввалин консерти худро дар Консерваторияи давлатии Ўзбекистон баргузор намуд.

Агар хонандагону навозандагони қирғизу муғулу хакас бино ба решаҳои муштараки фарҳангӣ ва миллӣ қаробате бо ҳам дошта бошанд, чунин умумияти онҳоро бо ҳамкасбони урупоиашон пай бурдан душвор аст. Бо вуҷуди ин хонишҳои ҳалқумии намояндагони баландкӯҳҳои Алп ва Тён-Шон бо ҳам чунон печидаанд, ки аккордеону тимпону шохи алпӣ бо лабчангу барбату ғиҷҷаки муғулӣ як садои мукаммали мусиқиро ташкил менамоянд.

Хонданиҳои хакасу муғулу қирғиз ва урупоиҳо ҳама аз овозҳои тақрибан бематн таркиб ёфтаанд, ки садоҳои ҳалқумиву лаб ва дигар оҳангҳои иловагие, ки ба овози асосӣ тобиши махсус медиҳанд, тамомияти ин хонишҳо мебошанд.

Сафорати Шветсария дар Ўзбекистон ва Оҷонсии инкишоф ва ҳамкории Шветсария (ОИҲШ) ин барномаро аз рӯи лоиҳаи махсус созмон дода, онро на танҳо дар Тошканду Бухоро, балки дар Бишкеку Ўш, Душанбеву Хуҷанд, Алматову Уланбатору Эрденет намоиш додан мехоҳанд.

—Ин аз боз як ҷӯрсозии фарҳангҳои Шарқу Ғарб аст,—гуфт ҳангоми кушодани консерт дар Тошканд сафири Шветсария дар Ўзбекистон Вилгелм Майер.

Воқиан чунин барномаҳои фарҳангӣ на танҳо як падидаи манзаравии диданӣ, балки чун рӯйдоди нодири маданӣ низ бозтоб мегардад. Ба ростӣ ҳам чунин барномарезӣ вақт ва заҳмати зиёди ҳамоҳангсозиву ҳунарӣ мехоҳад. Консерт дар толори калони Консерваторияи давлатии Ўзбекистон, ки беш аз ду соат тӯл кашид, инро нишон дод.

Дар қисми аввал дар саҳна муғулу қирғизу хакас бо навбат хонданд ва навохтанд ва оҳиста-оҳиста на танҳо онҳо, балки урупоиҳо низ бо ин оҳангҳо бо савту созҳои худ баромехта, дар поёни барнома онҳо гӯё дар як гурӯҳи том консертро тамом карданд.

«Тён-Шон—Шветсария экспресс».

ОИҲШ чунин барномаҳоро дар минтақа бори аввал анҷом намедиҳад. Дар ҷодаҳои фарҳангу дастгирии соҳибкории хусусӣ, инкишофи сохторҳои демократӣ ва дастгирии онҳо, равнақи иқтисоди бозорӣ, ислоҳоти соҳаҳои тандурустӣ, босамар истифода намудани захираҳо ва ҳамчунин гуфтугӯи байни минтақаҳо дар роҳи сулҳ аз вазифаҳои муҳими он аст.

—Чунин барнома соли гузашта дар Шветсария бо муваффақият анҷом ёфта буд, —мегӯяд ҳамоҳангсози лоиҳаи мазкур дар Осиёи Марказӣ Олима Набизода.— Аз ин боис умед дорем, ки оҳангҳои омезишёфтаи дашту кӯҳҳои Осиёи Марказӣ ва кӯҳсорони Алп мавриди таваҷҷӯҳи алоқамандони ҳунар қарор хоҳад гирифт.

Консерт 20 сентябр дар Қасри фарҳанги шаҳри Бухоро барпо шуд ва имрӯз дар Кохи Ваҳдати Душанбешаҳр гузошта мешавад. Баъд ин «Экспресс» ба Хуҷанду дигар шаҳрҳо равон хоҳад шуд.

Тоҷибой ИКРОМОВ,
хабарнигори
«Овози тоҷик».

Ахбори Андиҷон

«Шаби назм»

Дар музейҳои вилояти Андиҷон дар мавзӯъҳои гуногун тадбирҳо гузаронда мешаванд. Чанде пеш дар музеи кишваршиносӣ «Шаби назм» ба амал омад. Дар он асарҳои шоирон, ки дар васфи Ватан офарида шудаанд, садо доданд. Шеърҳои тараннумкунандаи Ватан, модар, дӯстӣ, ки ба қалами эҷодкорон Қобил Мирзо, Фарид Усмон мансубанд, қироат карда шуданд.

Дар толори музей асарҳои рассомони ҷавон О.Бакиров, А.Холиқов, Қ.Ортиқов ва дигарон намоиш дода шуданд. Намоиши амали дасти кулол М.Абдуваҳҳобов, бофанда М.Содиқов ба ҳозирон таассуроти калон гузошт.

Бо ташаббуси кормандони музейи адабиёт ва санъати вилоят дар боғи маданият ва истироҳати ба номи Алишер Навоӣ бахшида ба 60-солагии зодрӯзи устои халқии Ўзбекистон Й.Ўтаганов тадбири хоссае гузаронда шуд. Дар ташкили намоишномаи эҷодии усто иттиҳоди «Ҳунарманд», устохонаҳои Академияи бадеӣ, «Рассом» саҳми калон гирифтанд.

Ташаббус

Шӯъбаи хизматрасонии китобхонаи вилоятии илмӣ-оммавӣ бо ташаббуси хуб баромад кард. Бо кӯмаки китобдорон дар мавзӯъҳои мухталиф намоишномаю шабнишиниҳо ба амал бароварда мешавад. Намоишномаҳое, ки чанде пеш дар мавзӯъҳои «Ид муборак, Ўзбекистони азиз», «Мустақилӣ омили ҷамъияти демократӣ» хеле ҷаззоб ва фаромӯшнопазир буданд. Дар рафти ин тадбир аз ҷумла, рӯзнома, маҷаллаҳо низ ба намоиш гузошта шуд. Дар натиҷаи ингуна корбарӣ шумораи аъзоёни китобхона ба 526 нафар зиёд гашт.

М.КАРИМОВА.

Олами садранг

Ҳақиқат ва ё афсона?

Дар Филиппин «ҷарроҳони бетеғе» ҳастанд, ки онҳоро хилер меноманд. Қиссаву ҳикоя ва нақлҳо аз хусуси онҳо алҳол аҳли ҷаҳонро лол кардааст. Дар ин хусус бисёр мақолаҳо дар саҳифаҳои рӯзномаву маҷаллаҳо чоп шудааст, тадқиқотҳои сершумор идома доранд. Ва дар аксари онҳо ибораи «ҷашмбандӣ» бештар истифода мегардад. Баъзеҳо хилерҳоро «хизматкорони Оллоҳ» гӯён тавзеҳ медиҳанд. Гап дар бораи он аст, ки хилерҳо бе кӯмаки асбобу ускунаи ҷарроҳӣ амалиёт мегузаронанд. Онҳо тавассути ангуштон ҷарроҳӣ карда, захм ва ё варамро гирифта мепартоянд. Ва он ҳамагӣ чанд дақиқа давом мекунаду халос. Ҳамин ки ангушт пӯстро «буррид», хун мечакад. Ҳамин ки ҷарроҳӣ ба воситаи ангушт ба охир расид, ҷои «буридашуда» «васл» гардида, аз доғ ному нишоне боқӣ намемонад. Баробари ин бемор дардро ҳис намекунад. Ва олимон ба аз нигоҳи илмӣ тавзеҳ додани ин то ҳол оҷизӣ мекунанд ва танҳо хилерҳоро «ҷашмбандон» гуфта тавзеҳ медиҳанду халос.

— Дуруст аз хусуси мо ҳар гуна суханони бофтаву сохта гуфта мешавад,— мегӯяд саркотиби Иттиҳодияи хилерони Филиппин Мелвон Салвиор.— Хилерон бошанд, худро «шифобахшон тавассути эътиқод» номбар менамоянд. Охир, ин афсона не, балки ҳақиқат аст ва ҳамагон хуб медонанд, ки ҷарроҳии бетеғ бори аввал соли 1949 дар шимоли ҷазираи Лусон расман гузаронда, ҳуҷҷатӣ гардидааст.

Бояд тазаккур дод, ки хилер пеш аз ҷарроҳӣ аз бемор мепурсад, ки ба «Худо боварӣ дорад ё на?». Агар ҷавоби мусбӣ гирад, ба амалиёт шурӯъ мекунад. Агар ҷавоб манфӣ бошад, бемор маҷбур аст аз кати ҷарроҳӣ баромада равад. Зеро мувофиқи эътимод хилерон беморро шахсан худашон не, балки тавассути дастони Парвардигор шифо мебахшиданд...

Маълумотҳо гувоҳӣ медиҳанд, ки хилерҳо асосан дар шаҳри Бегини шимоли Филиппин ҳаёт ба сар мебаранд. Теъдодашон якчанд сад нафар. Дар бораи бехосият будани маҳалли мазкур бисёр суханон иншо шудаанд: ҳамин ки аз шафати ҷазира киштиҳо шинову чархболҳо парвоз кунанд, асбобу ускунаашон ба таври автоматӣ аз кор мебароянд ва бо душворӣ ин маҳалро убур менамоянд. Аз рӯи тахмини олимон ҳудуди мазкур майдони пурқуввати барқиро молик аст. Шояд аз ҳамин сабаб бошад, хилерҳо амалиёти ҷарроҳиро дар берун аз ҳудуди қисми шимолии ҷазираи Лусон ба амал мебароранд.

— Ҳини амалиёти ҷарроҳӣ хилер ба ҳолати ниҳоят душвор меафтад,— суханашро давом медиҳад М.Салвиор.— Вай ба муҳити тамоман нав ворид мегардад. Танаи ӯро майдони барқӣ иҳота менамояд. Одатан табиб баъди табобати бемор ҳама чизро фаромӯш мекунад. Ҳолати мадҳушӣ баъди табобати бемор аксар вақт дар табибон рух медиҳад. Аз ҳамин сабаб на ном ва на манзили беморон дар ёдашон мемонад. Зеро майдони пурқуввати барқӣ ба қобилияти фикррониии вай таъсири калон мерасонад.

Ба сифати хилери аввал Элеутукио Терпени ба забон гирифта мешавад. Ӯ аз бистуяксолагӣ мардумро табобат кардааст.

Сараввал ӯ ҳини ҷарроҳӣ теғро истифода бурдааст. Барои ин айбро дар бобати «машғул шудан бо ҷарроҳии ғайриоддӣ» гузоштаанд. Аз ҳамин сабаб минбаъд аз истифодаи теғ тамоман даст кашидааст. Вай сарбози фавтидаистодаи амрикоиро наҷот дода, машҳур гардидааст. Коргардони машҳур Ормонд то майда-чуйдааш амалиёти ҷарроҳии сарбози фавтидаистодаи амрикоиро ба навор бардошта, бо кӯмаки дастон аз даруни вай ким-чӣ хел варамро гирифта партофтани хилер дар навор сабт ёфтааст. Баъди муддате чизи аз даруни сарбози амрикоӣ гирифтаро табибон дар лаборатория муоина карда, бешак ба сарбоз мансуб буданашро тасдиқ намудаанд. Хилер ба чашмони бемор ангуштонашро дароварда, ҷароҳаташро тоза намуда, пардаи ғафси ҳосилшудаи чашмро ҳам бе кӯмаки теғ канда гирифтааст...

Профессори Донишгоҳи Дортмунд, доктор Стеллер дар китоби худ оид ба Э.Терпе аз хусуси садҳо таҳлилу тадқиқотҳо дар бораи ҷарроҳии бетеғ ҳарф задааст. Ба фикри вай, хилерҳои филиппинӣ бе теғ, бо кӯмаки дастон, бе гипноз, бидуни дард ва безарар амалиёти ҷарроҳиро ба рӯи об мебароранд.

Хилер Э.Терпе соли 1979 дар ҳаштодсолагӣ баъди ҳаёти қашшоқона фавтидааст. Ӯ барои амалиётҳои ҷарроҳиаш ягон тин ҳам ҳақ нагирифтааст. «Парвардигор ба ман ин қобилиятро барои доллар кор кардан надодааст,— гуфтааст ӯ мудом. — Барои хӯрдан баъзан як бурда нон ҳам пайдо накардаам. Вале бо кароматҳои Оллоҳ умри дароз дидаам».

Тадбири аҷиби боғбон

Паррандаҳо, махсусан майна ҳамин ки меваҳо пухта расид, ба толону торочи он шурӯъ мекунад. Ҳар кӣ ба таври худ муқобили онҳо чораву тадбири хоссае меандешад. Яке зоча — посбон гузорад, дигаре чизу чораи садобароранда мегузорад. Аммо сокини шаҳри Дурпештеи Молдова боғбон Константин Гларко дар ин бобат чораи ба худ хосро дид. Вай ба дарахтон барои паррандаҳо хонаҳои махсус сохт. Дар натиҷа паррандаҳо аз байни худ «сардор» интихоб карда, гӯё дастаи посбонон ташкил кардаанду барои ба боғ наздик накардани дигар паррандаҳо кӯшиданд. Ҳамин тавр, ҳосил ҳар сол наҷот дода мешаваду паррандагони посбон аз ҳиссаи худ баҳравар мегарданд.

(Аз рӯи маводи ВАО гирдоварӣ шуд).

Овози тоҷик

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси.
Тожик тилида нашр этилади.

Сармуҳаррир
Шерпӯлод ВАКИЛОВ

Рӯзнома ҳафтае ду маротиба: рӯзҳои чоршанбе ва шанбе чоп мешавад.

Рӯзнома дар компютерхонаи идора ҳуруфчинӣ, саҳифабандӣ шуд.

Ҳаҷми насри бадеӣ, очерку мақола аз 5 саҳифаи чопи дуинтервалӣ ва шеър аз 50 мисраъ зиёд бошад, идора қабул намекунад. Рӯзнома ба мактубҳои интишорнашуда ҷавоб намегардонад.

Рӯзнома дар Кумитаи давлатии матбуоти Ўзбекистон номнавис гардидааст. Тартиби номнависшуда № 16. Г - 837
Адади нашр 1100. 1 2 3 4 5

Ҳисоби сурати мо дар бонк: Ҳ/С 20212000800101767001, МФО 00423. Шӯъбаи Меҳнати ЖСБ дар шаҳри Тошканд.

Муҳаррири навбатдор: А. СУБҲОН.
Мусаҳҳеҳон: Ҳ. Камолиддинова, Ф. Дониёрова.
Саҳифабанд: Ҳ. Тӯхтаева.

Нишонии мо:
700047 ш.Тошканд, кӯчаи Матбуотчилар, 32.
Телефонҳо: қабулгоҳ (тел./факс): 133 - 82 - 83; шӯъбаи мактубҳо 136 - 57 - 28.
Индекси обуна 170.
Матбааи таъбу нашри Ширкати саҳомии «Шарқ». Нишонии корхона: кӯчаи Буюк Турон, хонаи 41.